

Kriminalita cizinců na území České republiky

Jana Tomanová

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jana Tomanová**
Osobní číslo: **L19046**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Kriminalita cizinců na území České republiky**

Zásady pro vypracování

1. Charakterizujte právní rámec pro pobyt cizinců v České republice.
2. Specifikujte trestnou činnost cizinců v České republice.
3. Popište kriminogenní faktory ovlivňující stav a kontrolu trestné činnosti cizinců v České republice.
4. Na základě statistických údajů vyhodnoťte z hlediska četnosti, skladby a objasněnosti trestnou činnost cizinců v České republice a vyvodte návrhy de lege ferenda směřující k prevenci a kontrole kriminality cizinců v České republice.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. DRAŠTÍK, A. a kol. *Trestní zákoník: Komentář. 1. díl*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. ISBN 978-80-7478-790-4.
 2. JELÍNEK, J a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-380-3.
 3. JELÍNEK, Jiří, GRIVNA, Tomáš, ROMŽA, Sergej, TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana, SYKOVÁ, Anna. *Trestní právo Evropské unie. 2. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Leges, 2019. ISBN 978-80-7502-375-9.
 4. VÁLKOVÁ, H a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-732-3.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5. 8. 2022

Jméno a příjmení studenta: Jana Tomanová

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na kriminalitu cizinců v České republice. Charakterizuje právní rámec pro pobyt cizinců v ČR, specifikuje trestnou činnost cizinců a kriminogenní faktory ovlivňující jejich trestnou činnost. Dále je popsána migrace a kriminalita. Následující část obsahuje údaje o spáchaných trestných činech cizinci a návrhy směřující k prevenci a kontrole kriminality cizinců.

Klíčová slova: cizinci, kriminalita, trestná činnost, kriminogenní faktory, migrace

ABSTRACT

The bachelor's thesis is focused on the criminality of foreigners in the Czech Republic. It characterizes the legal framework for the stay of foreigners in the Czech Republic, specifies the criminal activity of foreigners and the criminogenic factors affecting their criminal activities. Further is described migration and criminality. The following part contains data on crimes committed by foreigners and proposals aimed at preventing and controlling foreigners criminality.

Keywords: foreigners, criminality, criminal activity, criminogenic factors, migration

Chtěla bych poděkovat mé vedoucí bakalářské práce paní JUDr. Radomíře Veselé, Ph.D., za její pomoc při psaní bakalářské práce, za rady a připomínky, a hlavně za věnovaný čas a trpělivost se mnou a mou prací.

Obrovské díky patří mé rodině za jejich pomoc, podporu a trpělivost, kterou se mnou měli po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PRÁVNÍ RÁMEC PRO POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.1 ZÁKON Č. 326/1999 SB., O POBYTU CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	11
1.1.1 Vstup cizinců na území České republiky, odepření vstupu	11
1.1.2 Pobyt cizinců na našem území	12
1.1.3 Povinnosti cizince	13
1.1.4 Cestovní doklad.....	13
1.1.5 Nežádoucí osoba	14
1.1.6 Přestupky cizinců	14
1.1.7 Hlavní orgány pro pobyt cizinců na území	14
1.2 ZÁKON Č. 274/2021 SB.	15
1.3 ZÁKON Č. 40/2009 SB., TRESTNÍ ZÁKONÍK	15
2 SPECIFIKACE TRESTNÉ ČINNOSTI CIZINCŮ V ČR	17
2.1 DRUHY KRIMINALITY PÁCHANÉ CIZINCI	17
2.1.1 Majetková kriminalita	17
2.1.2 Násilná kriminalita	18
2.1.3 Hospodářská kriminalita	19
2.1.4 Mravnostní kriminalita.....	19
2.1.5 Ostatní kriminalita.....	20
2.1.6 Zbývající kriminalita.....	20
2.2 ROZDĚLENÍ PACHATELŮ-CIZINCŮ.....	21
3 KRIMINOGENNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ STAV A KONTROLU TRESTNÉ ČINNOSTI CIZINCŮ V ČR.....	22
3.1 KRIMINOGENNÍ FAKTORY	22
3.1.1 Úroveň zkoumání	22
3.1.2 Rozsah	22
3.1.3 Biologické a psychologické	23
3.1.4 Sociální.....	24
3.2 JINÉ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ KRIMINALITU CIZINCŮ	25
4 MIGRACE A SCHENGENSKÝ PROSTOR	27
4.1 MIGRACE V EVROPSKÉ UNII	27
4.2.1 Legální migrace v ČR	28
4.2.2 Nelegální migrace	28
4.3 SCHENGENSKÝ PROSTOR	29
4.3.1 Schengen a migrace.....	29
4.3.2 Spolupráce policie	29
II PRAKTICKÁ ČÁST	30

5	CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI	31
6	MIGRACE CIZINCŮ	32
6.1	MIGRACE V LETECH 2018-2021	32
6.1.1	Legální migrace	32
6.1.2	Nelegální migrace	33
6.2	NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ MIGRANTŮ V LETECH 2018-2021	36
6.2.1	Legální migrace	36
6.2.2	Nelegální migrace	37
6.3	SHRNUTÍ.....	39
7	KRIMINALITA CIZINCŮ	40
7.1	TRESTNĚ STÍHANÍ CIZINCI V LETECH 2018-2021	40
7.1.1	Kraje s největším počtem stíhaných cizinců	43
7.1.2	Druhy kriminality cizinců v letech 2018-2021	44
7.1.3	Státní příslušnosti trestně stíhaných cizinců	45
7.2	ODSOUZENÍ CIZINCI V ČESKÉ REPUBLICE	46
7.2.1	Státní příslušnosti odsouzených cizinců.....	47
7.3	CIZINCI OMEZENÍ NA SVOBODĚ.....	48
7.3.1	Cizinci ve výkonu trestu odnětí svobody	48
7.3.2	Národnostní složení cizinců omezených na osobní svobodě	49
7.4	SHRNUTÍ.....	50
8	NÁVRHY DE LEGE FERENDA SMĚŘUJÍCÍ K PREVENCI A KONTROLE KRIMINALITY CIZINCŮ	52
	ZÁVĚR	53
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	54
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	60
	SEZNAM GRAFŮ	61
	SEZNAM TABULEK.....	62

ÚVOD

Kriminalita je v našem státě velmi častým jevem. Dopouštějí se jí nejen občané ČR, ale svou měrou přispívají i cizinci.

Jako jedním z mála se ČR vyhnula velká migrační krize v roce 2015, kdy velké počty migrantů z Blízkého východu směřovaly do západní a severní Evropy. Díky tomu se u nás během roku razantním způsobem nezvýšil počet cizinců pobývajících na našem území. To se změnilo začátkem letošního roku, kdy k nám opět začali proudit jak uprchlíci z Ukrajiny, tak migranti z Blízkého východu.

I přes to je naše země velmi vyhledávaným cílem pro obyvatele pocházející např. z východní Evropy a z Asie. Ve velké míře přicházejí za prací či kvůli sloučení rodiny. Jedná se o státy, kde lidé mají častokrát horší životní podmínky (obzvláště ve venkovských oblastech), mají nižší mzdy, je pro ně v zemi draho, nemají dostatek práce nebo není v jejich zemi bezpečno. Jenže ne všichni přicházejí s čistými úmysly. Existuje hodně takových, kteří k nám jdou za účelem spáchání trestné činnosti.

Má práce je zaměřena na kriminalitu cizinců páchanou na území České republiky.

V první kapitole jsou popsány zákony, upravující pobyt cizinců na území ČR, stejně tak i trestní zákoník, upravující trestné činy a tresty. Jedná se o zákony č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, č. 274/2021 Sb., upravující zákon č. 326/1999 Sb., a zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Druhá kapitola je věnována popisu trestné činnosti a druhům kriminality, jíž se cizinci dopouštějí nejčastěji. Jedná se o kriminalitu násilnou, majetkovou, mravnostní, hospodářskou, zbývající a ostatní. Stejně tak jsou vypsány i konkrétní druhy trestných činů, kterých se cizinci dopouštějí.

V kapitole třetí jsou vypsány faktory, které mohou mít za následek trestnou činnost jedince. Jedná se např. o rodinu, společnost, školu nebo o biologické předpoklady.

Čtvrtá kapitola je věnována migraci. Jedná se o migraci legální i nelegální, a to jak v Evropě, tak v ČR. Kapitola popisuje i Schengenskou zónu umožňující volný pohyb osob přes hranice členských států.

V praktické části se pracuje se statistickými přehledy a je zaměřena na oblast migrace a kriminality cizinců. Poslední kapitola obsahuje návrhy de lege ferenda o prevenci a kontrole kriminality cizinců.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ RÁMEC PRO POBYT CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Pobyt cizinců na našem území je upraven zákonem o pobytu cizinců, tedy zákonem č. 326/1999 Sb. Ten byl doplněn a upraven zákonem č. 274/2021 Sb.

Cizinec je osoba, která je narozená v zahraničí a stále má občanství jiné země. (Britannica, © 2022) V ČR se cizincem podle zákona č. 326/1999 Sb. rozumí fyzická osoba, která není státním občanem ČR. Za cizince je považován i občan Evropské unie. (Česko, 1999) Za cizince jsou bráni všichni, jimž nebylo uděleno státní občanství ČR. (Česko, 2013)

Následující kapitoly se věnují nejen výše zmíněným zákonům, ale i zákonu č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který mj. definuje skutkové podstaty jednotlivých trestných činů.

1.1 Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

Hlavním právním předpisem, upravujícím problematiku pobytu cizinců na našem území, je zákon č. 326/1999 Sb. V platnosti je od 23. prosince 1999 a účinnosti nabyl 1. ledna 2000. Zákon je tvořen z šesti částí a 190 paragrafů. (Česko, 1999)

Předmětem zákona je úprava podmínek pro vstup cizinců na území České republiky, vycestování cizince z našeho území, dále stanoví podmínky pro pobyt cizinců a v neposlední řadě vymezuje působnost Policie ČR, Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí. (Česko, 1999)

1.1.1 Vstup cizinců na území České republiky, odepření vstupu

Cizinci, kterých se zákon netýká, a nejsou jím vázáni, jsou žadatelé o mezinárodní ochranu, azylanti anebo osoby s doplňkovou ochranou dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Zákon se nevztahuje na osoby pobývající na území podle právního předpisu pro přechodný pobyt cizích ozbrojených sil a na osoby požadující od ČR oprávnění k pobytu kvůli poskytnutí dočasné ochrany. (Česko, 1999)

Podmínky pro vstup cizinců na naše území, stejně jak pro vstup v rámci EU, jsou stanoveny příslušnými právními předpisy EU. Jedná se hlavně o Schengenský hraniční kodex¹. (Česko, 1999)

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb.

Odepřít vstup cizincům je možné v případech, kdy:

- Nemá platný cestovní doklad,
- Má padělaný cestovní doklad, vízum nebo povolení k pobytu,
- Nepředloží vízum (má-li povinnost) či doklady,
- Nemá dostatečné prostředky pro zabezpečení pobytu,
- Jedná se o nežádoucí osobu,
- Existuje důvodné nebezpečí, že osoba může ohrozit bezpečnost státu,
- Nesplňuje požadavky Ministerstva zdravotnictví před zavlečením infekčního onemocnění ze zahraničí (podle zákona o ochraně veřejného zdraví).

Policie může odepřít vstup občanovi EU i jejich rodinnému příslušníku, který není občanem EU. Výjimkou je bezprostřední ohrožení života kvůli onemocnění či úrazu nebo poskytnutí neodkladné zdravotní péče v souvislosti s porodem. Tito cizinci mají právo setrvat na území pouze po nezbytně dlouhou dobu. (Česko, 1999)

1.1.2 Pobyt cizinců na našem území

Na území ČR lze pobývat dvěma způsoby – přechodně a trvale. Přechodným pobytem je myšleno překročení hranic cizincem od dne a hodiny, kdy k němu došlo. Cizinec může na území pobývat bez víza, s krátkodobým nebo dlouhodobým vízem anebo na základě výjezdního příkazu. Trvalý pobyt má formu povolení k trvalému pobytu nebo u nezletilých cizinců na základě rozhodnutí o svěření do náhradní výchovy cizinci s trvalým pobytem. Povolení se vydává na základě § 66, odst. 1. (Česko, 1999)

Dokumentem souvisejícím s dlouhodobým nebo trvalým pobytem je průkaz o povolení k pobytu. Jedná se o doklad obsahující biometrické údaje s údaji o obličeji a otiscích prstů. Ostatní údaje uvedené v dokladu jsou stanovené Nařízením Evropského Parlamentu a Rady EU 2017/1954. (Česko, 1999)

Ministerstvo může žádost o pobyt zamítnout z důvodů:

- Padělané, pozměněné náležitosti,
- Evidence cizince mezi nežádoucími osobami,
- Nepředložení dokladu o zajištění prostředků k trvalému pobytu,

- Nepravdivých skutečností ve výpovědi cizince,
- Ohrožení bezpečnosti státu nebo veřejného pořádku,
- Ohrožení bezpečnosti jiného členského státu EU. (Česko, 1999)

Každý cizinec je povinen se do třech dnů nahlásit na příslušném oddělení policie s místem svého pobytu. Neplatí pro občany EU, kteří nemají v plánu se zdržovat po dobu delší 30 dnů. V opačném případě připadá tato povinnost i jim. (Česko, 1999)

1.1.3 Povinnosti cizince

Povinnosti cizince uložené shora uvedeným zákonem jsou vymezeny v hlavě VIII. tak, že na požádání od policie musí předložit doklady totožnosti (cestovní doklady, doklady o povolení k pobytu, identifikační průkaz) a doložit podmínky pobytu na území. Dále musí strpět snímání daktyloskopických otisků a pořizování obrazových záznamů. Je povinen prokázat zajištěné prostředky k pobytu anebo prokázat provozování živnosti či výkon podnikatelské činnosti, má-li oprávnění k pobytu na území. Při pobytové kontrole musí policii prokázat, že má oprávnění pro výkon pracovní činnosti. (Česko, 1999)

1.1.4 Cestovní doklad

Zákon č. 326/1999 Sb. za cestovní doklady považuje:

- Veřejné listiny uznávané ČR jako cestovní doklad,
- Průkazy totožnosti občanů EU,
- Cizinecký pas s platností do všech států světa,
- Cestovní průkaz totožnosti,
- Cestovní doklad vydaný ČR na základě mezinárodní smlouvy,
- Náhradní cestovní doklad EU,
- Seznam žáků cestujících na školní výlet v rámci EU,
- Evropský cestovní doklad pro návrat neoprávněně pobývajících příslušníků třetích zemí.

Doklad je neplatný v případě, uplynula-li doba platnosti, zápisy v dokladu jsou nečitelné kvůli poškození, obsahuje nesprávné údaje nebo neoprávněné změny, fotografie

neodpovídá skutečné podobě držitele, držitel zemřel, příp. byl prohlášen za mrtvého anebo byla narušena celistvost dokladu. (Česko, 1999)

1.1.5 Nežádoucí osoba

Za nežádoucí osobu je shora uvedeným zákonem označen cizinec, který by svým pobytem na území našeho státu mohl ohrozit státní bezpečnost, narušit veřejný pořádek, ohrozit veřejné zdraví nebo práva a svobody druhých. Policie označuje cizince za nežádoucího na základě buďto vlastních poznatků nebo na základě pravomocného rozhodnutí soudu. Všichni označení cizinci jsou evidováni v evidenci nežádoucích osob; zařazení do evidence se nesděljuje. (Česko, 1999)

1.1.6 Přestupky cizinců

Mezi přestupky, kterých se cizinec může dopustit, patří jednání, kdy cizinec:

- Nevycestuje zpět do zahraničí,
- Prokáže se neplatným dokladem,
- Provede neoprávněné změny v dokladech,
- Úmyslně zničí nebo poškodí doklady,

a další přestupky uvedené v § 156, odst. 1, písmen a) – q) z.č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Za uvedené přestupky lze uložit pokuty ve výši od 3 000 do 50 000 Kč. (Česko, 1999)

1.1.7 Hlavní orgány pro pobyt cizinců na území

Mezi hlavní orgány, zabývající se pobytem cizinců u nás, patří Policie ČR s jejími odbory (Ředitelství služby cizinecké policie, cizinecké policie) a Ministerstvo zahraničních věcí. Pravomoci Ředitelství zahrnují označení osoby za nežádoucí, řízení a kontrola činnosti cizinecké policie, eskortní činnost v souvislosti s vyhoštěním cizinců, zabezpečení plnění úkolů z předpisů EU, zabezpečení přepravních/cestovních dokladů, provádění hraničních kontrol anebo rozhodování o přestupcích v rozsahu působnosti. (Česko, 1999)

Cizinecká policie provádí pobytovou kontrolu, rozhoduje o prodloužení platnosti a doby pobytu a zrušení krátkodobého víza, rozhoduje o správním vyhoštění cizinců a povinnosti opustit území, prověřuje obcházení zákona, provádí eskort cizinců a zajišťuje dopravu a střežení cizince s odepřeným vstupem na území. (Česko, 1999)

Do působnosti Ministerstva zahraničních věcí spadá dozor nad policií při výkonu státní správy, zřizování a provoz zařízení, vydání potvrzení oprávnění k trvalému pobytu, rozhodování o povolení k dlouhodobému pobytu, požadování prověření informací a dokladů od policie. (Česko, 1999)

1.2 Zákon č. 274/2021 Sb.

Zákonem č. 274/2021 Sb. se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tento zákon nabyl účinnosti od 2. srpna 2021. Doplnuje zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. (Česko, 2021)

Provádí změny v legislativě a upravuje zákony tak, aby zahrnovaly vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z EU a zároveň, aby připravily na dobu po skončení přechodného období. (Výroční zpráva o migraci/integraci, 2021)

Do zákona č. 326/1999 Sb., byl v § 1 doplněn odst. 4 ohledně cizinců ze zemí Spojeného království Velké Británie a Severního Irska po jejich vystoupení z EU. S tím souvisí i přidání nového paragrafu, který má přímou souvislost s rodinnými příslušníky občana Spojeného království. Přidaly se paragrafy upravující podmínky pro vydání cestovního povolení, stejně tak zamítnutí žádosti o vydání cestovního povolení atd. stanovené předpisem EU. Byl přidán i odstavec o rodinných příslušnících občana EU a jejich povinnosti předkládat všechny dokumenty a náležitosti při žádosti o krátkodobé vízum na zastupitelském úřadě podle předpisu EU. (Česko, 2021)

Zákon upravuje a doplňuje i zákony o azylu, silničním provozu, zaměstnanosti, o správních poplatcích, o pojistném na veřejné zdravotní pojištění a o dočasné ochraně cizinců. (Česko, 2021)

1.3 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, nabyl účinnosti 1. ledna 2010, kdy nahradil původně používaný československý trestní zákon z roku 1961. Zákoník je rozdělen na dvě části: obecnou a zvláštní. Celkem obsahuje 421 paragrafů.

Upravuje trestné činy, trestní odpovědnost za tyto činy, dále jaké jsou trestní sankce, popisuje okolnosti vylučující protiprávnost, vymezuje působnost trestních zákonů, a kdy

pachateli zaniká trestní odpovědnost. Ve druhé, zvláštní části, jsou popsány trestné činy, kterých se může pachatel dopustit na území republiky. (Česko, 2009)

Mezi občany ČR a cizinci není v právním systému a ani v trestním zákoníku rozdíl.

Mezi tresty je výhradně pro cizince určen trest vyhoštění podle § 80 trestního zákoníku, který upravuje vyhoštění cizince z našeho území. Vyhoštění následuje po spáchání trestného činu cizince. Soud jej ukládá jako samostatný trest nebo společně s jiným trestem. Vyhoštění platí na dobu od jednoho roku do deseti let, příp. na dobu neurčitou (liší se podle trestného činu, možnosti nápravy a poměrům pachatele). Vyhoštění se neukládá, pokud nebyla zjištěna státní příslušnost pachatele, byl mu udělen azyl, má v ČR trvalý pobyt, je občanem EU nebo je pachatelem dítě. (Česko, 2009) Po udělení trestu vyhoštění cizinci Ředitelství cizinecké policie označí cizince jako nežádoucí osobu a zařadí cizince do evidence nežádoucích osob (součást Cizineckého informačního systému). (ČSÚ, 2022)

2 SPECIFIKACE TRESTNÉ ČINNOSTI CIZINCŮ V ČR

Zrušení hraničních kontrol Úmluvou k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985, doplněnou Schengenským hraničním kodexem ze dne 9. března 2016, bylo sice výhodné, na druhou stranu přineslo i značné problémy. Volný přechod mezi státy umožnil bezstarostné cestování pachatelů trestné činnosti. (Jelínek, Gřivna a kol., 2019) Druhy trestných činů, jichž se cizinci na našem území dopouštějí nejvíce a nejčastěji, jsou rok od roku jiné. (Česká justice, 2020)

Následující kapitoly se věnují jednotlivým druhům kriminality a trestným činům, kterých se cizinci v dané kategorii dopouštějí nejčastěji. U každé kategorie trestných činů je uveden konkrétní příklad trestné činnosti, která se stala za poslední čtyři roky na území ČR.

2.1 Druhy kriminality páchané cizinci

Druhy kriminality lze rozdělit do šesti skupin: majetková kriminalita, mravnostní kriminalita, kriminalita násilná, ostatní kriminalita, hospodářská kriminalita a zbývající kriminalita. Jedná se o rozdělení podle takticko-statistické klasifikace Policie ČR, která toto rozdělení používá ve svých statistikách.

2.1.1 Majetková kriminalita

Majetková kriminalita směřuje proti vlastnictví a proti majetku jako celku i proti nehmotným statkům. (Policie, © 2022) Do skupiny majetkové kriminality se řadí krádeže, podvody, zpronevěra, poškození cizí věci, lichva, zatajení věci aj. (Draštík a kol., 2015)

Jedná se o cizinci třetí nejvíce páchaný druh kriminality (viz tab. č. 12). Nejčastěji se cizinci dopouštějí trestných činů krádeže, podvodu a poškození cizí věci. (Špůrková, 2021)

Ze všech trestných činů se nejvíce dopouštějí krádeže (tab. č. 13), definované v § 205 trestního zákoníku. Jedná se o přivlastnění cizí věci zmocněním, kdy pachatelé způsobí značné škody, provedou čin vloupáním nebo ukradnou věc, kterou má oběť na sobě nebo u sebe. (Česko, 2009) Výsledkem je nepatrná škoda na cizí věci do 10 000 Kč. (Česká justice, 2020) Krádeže se dělí na dva druhy: na krádeže vloupáním (vstup do uzavřeného prostoru) a krádeže prosté.

Cizinci na našem území tento trestný čin obvykle vykonávají ve skupinách po dvou-třech lidech. Zaměřují se na krádeže dílů do aut, jejich příslušenství nebo navigačních

zařízeních, jako např. případ skupiny cizinců z letošního ledna, kteří kradli autodíly na jihu Moravy. (Hrabal, 2022) Častým „modus operandi“ jsou krádeže v obchodech a obchodních centrech. V roce 2019 byl např. zadržen gang bulharských kapsářek, které okrádaly hlavně seniory v obchodech. Pachatelky se do ČR vracely opakovaně. (Studená, 2019) Velmi často jsou předmětem krádeže cizinců chatky, stany, karavany a auta v kempovacích zařízeních. Cíleně se zaměřují i na krádeže automobilů samotných jako je případ skupiny Slováků, kteří po Moravě (ZK, JMK, MSK) odcizili dohromady 28 aut v letech 2016-2017. (iDnes.cz, 2020) Pachatelé jsou častokrát napojeni nebo jsou přímo členy organizovaných skupin, působících ve vícero zemích.

2.1.2 Násilná kriminalita

Násilná kriminalita je jedním z nejzávažnějších druhů kriminality. Je mířena na lidské zdraví a osobní integritu člověka. Kategorie se rozděluje na trestné činy proti životu, proti zdraví, činy ohrožující život nebo zdraví, činy proti těhotným ženám a neoprávněné zacházení s lidskými tkáněmi a orgány. (Česko, 1999)

Násilná kriminalita je na až na pátém místě, co se pachatelů z ciziny týká (viz. tab. č. 12). Mezi cizinci převažuje ublížení na zdraví, ať již úmyslné či nedbalostní, nebezpečné vyhrožování a loupež, zařazená do násilných majetkových činů. (Špůrková, 2021)

Největší počet trestných činů lze zaznamenat u trestného činu ublížení na zdraví (§ 146 trestního zákoníku). Ublížení na zdraví je mířeno na tělesné i duševní zdraví člověka. (Draštík a kol., 2015) Jedná se o omezení v běžném životě poškozeného na dobu delší jak 7 dnů a kratší jak 6 týdnů. (Trestní řízení, © 2022)

Případy, kdy dochází k ublížení na zdraví ze strany cizince, jsou potyčky s ostatními cizinci, např. při výkonu práce, po práci nebo v restauračních, pohostinských, barových a podobných zařízeních. Příkladem je případ z České Lípy (z roku 2022), kdy skupina cizinců napadla svého krajana v baru. (Uchytlová Kolářová, 2022) Dalším případem může být konkurenční boj mezi dvěma či více skupinami organizovaného zločinu operujícími ve stejném městě. Cizinci mohou být zrovna ozbrojeni nebo mohou využít okolní prostředí k získání provizorní zbraně (nůž, láhev, stoličky, boxer). Příkladem je případ z roku 2019, kdy cizinec napadl teleskopickým obuškem muže a zlomil mu dvě žebra. Oběť byla následkem útoku 46 dní v pracovní neschopnosti. (Policie, 2020)

2.1.3 Hospodářská kriminalita

Zkrácení daní, padělání a pozměnění veřejné listiny, neoprávněné držení platebního prostředku, korupce, porušení práv k ochranné známce, padělání a napodobení díla, legalizace výnosů z trestné činnosti – to vše patří do hospodářské kriminality. (Česko, 2009) Jedná se tedy o kriminalitu s ekonomickým dopadem směřující proti hospodářskému systému. Její rozsah neustále roste a má charakter organizovaného mezinárodního zločinu. (Policie, © 2022)

Hospodářská kriminalita je na čtvrtém místě v počtu spáchaných trestných činů spadajících do této kategorie (viz. tab. č. 12) a mezi cizinci nejčastěji prováděné trestné činy patří padělání a pozměnění veřejné listiny, krácení daní, podplácení nebo neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku. (Špůrková, 2021)

Nejčastějším trestným činem páchaným cizinci je padělání a pozměnění veřejné listiny (v trestním zákoníku pod § 348). Cizinci nejčastěji padělají osobní doklady (občanské průkazy, pasy), technické průkazy k vozidlům, pojistné smlouvy a rodné listy. U osobních dokladů je používají tzv. na podobu nebo se vydávají za občany některého z jiných států světa. Například roku 2018 bylo na brněnském letišti zadrženo osm cizinců, původem z Iráku, vydávajících se za občany EU. (iRozhlas.cz, 2018)

2.1.4 Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita zasahuje do nejcitlivější sféry integrity člověka. Projevuje se trestnými činy se společným znakem – sexuální kontext. (Kořenková, 2019) Je řazena mezi nejzávažnější druh kriminality vzhledem ke svým dopadům na chráněný zájem (život, zdraví člověka, svoboda rozhodování). (Chmelík, b. d.) Spousty trestných činů tohoto typu nejsou obětmi nahlášený, ať již ze strachu nebo z nevědomosti (případy malých dětí). Mimo znásilnění sem patří kuplířství, šíření pornografie, výroba a nakládání s dětskou pornografií či pohlavní zneužití. (Česko, 1999)

Za poslední roky má nejmenší početní zastoupení v cizinci páchané kriminalitě na území ČR (viz. tab. č. 12). Nejčastějším trestným činem spáchaným cizinci je znásilnění (v trestním zákoníku pod § 185). Definováno je jako „*donucení jiného násilím či pohrůzkou násilí či jiné těžké újmy k pohlavnímu styku*“. (Česko, 2009) Počet případů znásilnění ze strany cizinců se za poslední čtyři roky drží pod hranicí 100 činů. Příkladem lze uvést případ z roku 2019, kdy cizinec, původem z Libye, znásilnil a následně okradl patnáctiletou dívku na Litoměřicku. (Lidovky.cz, 2021) Dalším příkladem může být případ

z let 2020 a 2021, kdy občan mongolské národnosti v Olomouci znásilnil několik žen z komunity bezdomovců. (Novinky.cz, 2022)

2.1.5 Ostatní kriminalita

Mezi ostatní kriminalitu se zařazují různorodé trestné činy, mezi které patří neoprávněné nakládání s osobními údaji, ohrožování výchovy dítěte, nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami (OPL) a s jedy, nedovolené ozbrojování, šíření toxikomanie, násilné překročení státní hranice, napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky aj. (Špůrková, 2021)

Mezi cizinci je nejvíce pácháno trestných činů zahrnující OPL (kokain, konopí, heroin, amfetamin, LSD aj.) (Česko, 2013) a nakládání s nimi, dále maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, poškození cizí věci nebo výtržnictví a dle tabulky č. 12 se jedná o druhý nejčastější druh kriminality páchaný cizinci. (Špůrková, 2021)

V kategorii ostatní kriminality se cizinci nejvíce dopouštějí trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí. Trestní zákoník (2009) v § 337 jej popisuje jako „*vykonávání zakázané činnosti, zdržování se na území ČR po uložení trestu vyhoštění, zdržování nebo pobyt v oblasti, na kterou se vztahuje zákaz pobytu, vstup na akci, na kterou je vydán zákaz vstupu, nenastoupení k výkonu trestu odnětí svobody nebo spáchání závažného činu ke zmaření výkonu nebo účelu trestu, vazby, detence*“. (Česko, 2009) Mařením nebo podstatným ztížením je označeno jednání vedoucí k tomu, že rozhodnutí je buďto nevykonatelné nebo jen s velkými obtížemi. (Draštík a kol., 2015) Ze strany cizinců se nejvíce jedná o zdržení se na území ČR po trestu vyhoštění. Jako příklad lze použít případ cizince, který neopustil ČR po skončení víza a nadále se v republice zdržoval. (Policie, © 2022)

2.1.6 Zbývající kriminalita

U zbývající kriminality se jedná o všechny trestné činy, vykazující skutkové podstaty, které nelze zařadit mezi druhy kriminality ostatní. Do skupiny patří trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky, opilství, zanedbání povinné výživy, silniční nehody z nedbalosti nebo účast na organizované zločinecké skupině. (Česko, 1999)

Jedná se o druh kriminality, které se cizinci dopouštějí nejčastěji. (tab. č. 12) V posledních letech mezi cizinci dominovaly trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky, silniční nehody z nedbalosti a zanedbání povinné výživy.

Nejvíce se cizinci dopouštějí trestného činu ohrožení pod vlivem návykové látky. Podle § 274 trestního zákoníku se uvedeného trestného činu dopustí každý, kdo „*vykonává ve stavu vylučujícím způsobilost, který si přivodil vlivem návykové látky, zaměstnání nebo jinou činnost, při kterých by mohl ohrozit život nebo zdraví lidí nebo způsobit škodu na majetku*“. (Česko, 2009) Stav vylučující způsobilost je způsoben alkoholem, OPL a dalšími látkami, měnící ovládnutí a vnímání prostoru kolem sebe. (Jelínek a kol., 2019) Nejčastějším případem je ohrožení při řízení motorových vozidel. Konkrétním příkladem je jízda cizince v protisměru na dálnici D1 u Ostravy, kdy cizinec svojí jízdou způsobil dopravní nehodu a učinil tak pod vlivem návykové látky (alkoholu). (Polar, 2020)

2.2 Rozdělení pachatelů-cizinců

Válková (2019) rozděluje pachatele-cizince do několika skupin. V první jsou cizinci s trvalým nebo dlouhodobým pobytem v ČR (azylanti, další generace cizinců narozených na území), ve druhé jsou osoby, které dorazili do ČR s úmysly páchat trestnou činnost, tzv. „kriminální cizinci“ a v poslední jsou cizinci vysláni organizovanými skupinami. (Válková a kol., 2019)

Podle Strause (2009) se cizinci mohou dopustit trestné činnosti rozdělené do čtyř skupin:

1. Související s přechodem státní hranice ČR,
2. S motivem zajištění základních životních potřeb běženců,
3. S trvalým či přechodným pobytem na území ČR,
4. Napojená na organizovanou kriminalitu.

Trestnou činnost související s přechodem přes hranice ČR páchají cizinci hlavně kvůli absenci finančních prostředků, utracených na přechod přes/do země. Pro zajištění životních potřeb se cizinci uchylují k loupežím i krádežím. Těžko se odhalují, jelikož se stále přesouvají z místa na místo. V případě trestných činů souvisejících s trvalým nebo přechodným pobytem mají dlouhodobou působnost skupiny z Asie. Organizovaná kriminalita zásadním způsobem ovlivňuje trestnou činnost v ČR. Členové organizovaných skupin provádějí širokou škálu nelegálních aktivit, od obchodování s lidmi/zbraněmi/drogami, překupnictví, a padělání až po vymáhání dluhů, krádeže a organizování nelegální migrace. Informací není mnoho, kvůli loajalitě, mlčenlivosti a poslušnosti zapojených osob. (Straus, 2009) Nejvíce aktivní skupiny jsou tvořeny Rusy, Ukrajinci, Vietnamci a kosovskými Albánci. (Scheinost a kol., 2018)

3 KRIMINOGENNÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ STAV A KONTROLU TRESTNÉ ČINNOSTI CIZINCŮ V ČR

Kriminogenní faktory jsou rizikové činitele vyvolávající, podporující nebo usnadňující páchaní trestných činů. (Kriminologie, 2011) Slouží pro případný zásah a změnu chování jedince. (Cápay, 2019) Kriminogenní faktory se prolínají, jelikož trestná činnost je multifaktorová, tzn. ovlivněna více faktory. Rozborem těchto faktorů jde odhalit, za jakým účelem je páchán daný druh kriminální činnosti a zaměření pachatelů na konkrétní druh kriminální činnosti. Žádný faktor nepůsobí individuálně, vždy je propojen s jinými a vzájemně se překrývají. (Davidová, 2018)

3.1 Kriminogenní faktory

Kriminogenní faktory jsou různorodé a totéž platí o jejich třídění. Vycházejí ze stavu společnosti a ekonomiky společnosti. (Úvod do kriminologie, b. d.)

Faktory se dělí podle:

- Úrovně zkoumání,
- Rozsahu.

Dále podle oblastí na:

- Biologické a psychologické,
- Sociální. (Kriminologie, 2011)

Každý člověk, který páchá trestnou činnost, má své vlastní jedinečné důvody. Existují i takové, o kterých se kriminologie domnívá, že přispívají ke kriminálnímu chování. (Walden University, © 2022)

3.1.1 Úroveň zkoumání

Dělí se na konkrétní, zvláštní a obecné. Konkrétní souvisejí s konkrétními trestnými činy, zvláštní souvisejí s určitou skupinou trestných činů a obecné postihují kriminalitu jako hromadný jev. (Úvod do kriminologie, b. d.)

3.1.2 Rozsah

Rozsahové faktory jsou subjektivní a objektivní. Subjektivní faktory mají přímou vazbu na osobnost pachatele. Jedná se o vlastnosti psychické a fyzické, strukturu osobnosti

a chování. Objektivní faktory se vztahují na vnější prostředí. Jsou to sociální, společenské a zevní faktory. (Davidová, 2018) Mezi tyto vlivy patří např. škola, rodina, pracovní prostředí anebo širší okolí jedince. (Uhlíř, 2012)

Objektivní faktory se dělí na tři kategorie:

1. Vliv rodiny, přátel a vrstevníků,
2. Vliv bydliště, pracovního prostředí nebo školy,
3. Vlivy sociální, politické, ekonomické a právní systém. (Davidová, 2018)

3.1.3 Biologické a psychologické

Někteří z kriminologů se domnívají, že biologie může člověka předurčit ke kriminalitě. Neznamena to, že zločinec se tak narodí, pouze biologické faktory zvyšují pravděpodobnost pro spáchání trestné činnosti. (Walden Univeristy, © 2022)

Biologické faktory mají formu vrozeného charakteru nebo poruchy, získané během života jedince. Právě biologické a fyziologické poruchy vedou pachatele k mravnostní a násilné kriminalitě, jako jsou sexuální deviace často doprovázené násilím, někdy končící vraždou. (Kriminologie, 2011) Mezi psychologické faktory patří duševní poruchy, deficit inteligentu, emoční, citové a osobnostní zvláštnosti. Často jsou úzce spojeny se sociálním prostředím, kde jedinec pobýval a vyrůstal. (Uhlíř, 2012) Psychologické faktory jsou nejčastěji ve spojení s násilnou kriminalitou. (Kriminologie, 2011)

Tyto faktory se u cizinců těžko odhalují. Neexistuje možnost, jak ověřit pravost udaných údajů o stavu jak zdravotním, tak psychickém. Cizinci mohou zamlčet svůj skutečný zdravotní stav (přenosné choroby, např. TBC, HIV, exotické nemoci aj...) nebo psychický stav (duševní poruchy, deviace aj...).

Psychologické faktory jsou spojeny se sociálními faktory. Pokud cizinci pochází z ekonomicky slabých rodin či chudého prostředí, nemají prostředky pro léčbu těchto poruch, a tudíž je nemají pod kontrolou. Je otázkou času, kdy na základě těchto poruch spáchají trestnou činnost (např. ublížení na zdraví, krádeže, loupeže, obtěžování, vyhrožování nebo vraždu). Příkladem jsou duševní poruchy typu schizofrenie, kleptomanie, bipolární porucha či paranoia. Největší riziko představují cizinci ze zemí, kde je špatná, nevyhovující nebo neexistující zdravotní péče (Blízký východ, Afrika, příp. východní Evropa – Ukrajina, Rumunsko, Rusko).

3.1.4 Sociální

Mezi sociální faktory patří prostředí v rodině, ve škole, na pracovišti a ve společnosti. Návyky, vědomosti a dovednosti, které si jedinec osvojí v průběhu socializace, se stanou nezbytnými pro společenský život. (Kriminologie, 2011) Socializace je podmíněna vnější a vnitřní kontrolou. (Uhlíř, 2012) Výchova má při formování socializace jedince hlavní úlohu. Děti vychovávané ve zvlášť špatných podmínkách jsou vystaveny zvýšenému riziku kriminálního chování v mladistvém a dospívajícím věku. Dalším významným faktorem je trávení volného času jedince. Vliv má i kde a kolem koho se zdržuje. (Walden University, © 2022) Velmi významnou roli mají faktory ve skupině kulturní. Souvisejí se společenskou morálkou, s náboženským vyznáním, se společenským vývojem v průběhu dějin a se společenskými vzory. (Úvod do kriminologie, b. d.) Další významnou roli mají politické faktory. Jsou-li negativní, často vedou k činnostem spojeným s terorismem, rasismem a celkovým nárůstem kriminality. (Kriminologie, 2011)

Sociální postavení hraje významnou roli. Nejrůznější studie dokázaly, že existuje souvislost mezi společenským postavením cizince a pácháním trestných činů. Chudí, znevýhodnění, nezaměstnaní a bez správné socializace jsou pod společenským a ekonomickým tlakem, kdy hrozí nebezpečí, že se dostanou do kriminálního prostředí nebo se přidají k organizované skupině (východisko ze situace). Častokrát se tak stává v případech, kdy se cizincům nepodaří začlenit se řádně do společnosti. (Člověk v tísní, 2018) Chudší mají větší pravděpodobnost zapojovat se do kriminální činnosti než ti bohatší. Nezaměstnaní cizinci mají větší tendence uchýlovat se k trestné činnosti. Jejich znevýhodnění může vést k většímu předpokládanému zisku z páchání trestného činu, a tudíž k větší motivaci páchat trestnou činnost. (Yu, Yasuyuki, 2009) Cizinci, nacházející se v nejistém právním postavení či v nejistém zaměstnání, jsou náchylnější než domácí obyvatelstvo, jelikož se v případě potřeby nemohou obrátit na pomoc rodiny nebo státu. (Člověk v tísní, 2018) Pokud cizinci sami páchali trestnou činnost, je velká pravděpodobnost, že ve svém zažitém stylu života budou pokračovat, protože buďto neznají jiné východisko nebo se jim tato možnost jeví jako lukrativnější.

Příkladem jsou cizinci z Ukrajiny nebo ze třetích zemí, kde je státní situace na horší úrovni než u nás. Často pracují „na černo“, kdy i tato práce je trestná a pachatelé hrozí vyhoštěním. (Jouza, 2019) Právě podobné podmínky jsou příčinou pro páchání trestné činnosti (krádeže, loupeže, padělání listin).

Se začleněním se do společnosti mají problém osoby pocházející z oblasti Blízkého východu. Jejich kulturní a náboženské zvyky jim socializaci ztěžují, jelikož jsou mezi naší a jejich kulturou velké rozdíly (práva a vzdělání žen, výchova dětí, politická situace, vnímání světa...).

Největší riziko představují zahraniční náboženští radikálové (na náboženství nezáleží). Hrozbou jsou zradikalizovaní vyznavači islámského náboženství. Za posledních 7 let vzrostl počet trestných činů spáchaných právě těmito osobami (nejvíce se jednalo o terorismus). Příkladem jsou útoky v Paříži roku 2015, v Belgii a v Německu v roce 2016, ve Velké Británii v roce 2017 nebo na Srí Lance v roce 2019. Problémem je jejich vnímání světa a jiných náboženství a kultur.

Pokud země, ze které cizinec pochází, byla častokrát zmítána válkami, konflikty nebo občanskými nepokoji, je u cizince vysoká šance, že se sám uchýlí ke kriminální činnosti. Důvodem je absence trestního práva a řádných soudů. Lze opět použít příklad občanů z Blízkého východu nebo z Afriky.

3.2 Jiné faktory ovlivňující kriminalitu cizinců

Sociologicky orientované kriminologické přístupy a teorie uvádějí další faktory, které ovlivňují variaci kriminality. Jedná se např. o teorie kriminální subkultury, teorie sociálního znevýhodnění, teorie ekologické kriminální tendence a teorie konfliktu kultur. Pomocí teorií lze identifikovat faktory, které se mohou podílet na specifických charakteristikách trestných činů cizinců. (Válková a kol., 2019)

Jedny z faktorů jsou rozdíly v normách a hodnotových systémech. Další faktory souvisejí s problémem hledání vlastní identity u dětí nebo dalších generací. Mezi faktory patří i ekonomické a sociální znevýhodnění, příp. sociální vyloučení. Posledními faktory jsou stigmatizační a negativní účinky, využívané v trestní a sankční politice. (Válková a kol., 2019)

Prostřednictvím charakteristik by měly být hledány faktory, představující potenciál jedince spáchat trestnou činnost. U jedinců s problémy v dětství a dospívání je kriminalita posílena jevy:

- Impulzivita a nedostatečná sebekontrola,
- Poruchy pozornosti,

- Špatný prospěch ve škole,
- Špatný, nedostatečný dohled rodičů,
- Rodičovské konflikty, rozvod rodičů,
- Antisociální chování v rodině,
- Nízký věk matky,
- Vysoký počet dětí v rodině,
- Nízké rodičovské příjmy. (Tomášek, 2019)

4 MIGRACE A SCHENGENSKÝ PROSTOR

Pojem migrace pojednává o pohybu obyvatelstva z jedné oblasti do druhé. Jedinci opouštějí místo svého rodného bydliště, aby se usadili v jiné oblasti, buď přechodně nebo trvale. Migrace nejčastěji probíhá ze zemí, kde probíhají válečné či ozbrojené konflikty, kde je slabá ekonomická situace a kde nejsou dostatečně vhodné podmínky pro život. (Lišková, 2017)

Nelegální neboli nezákonná migrace je definována jako přecházení hranic bez řádného povolení nebo jako porušení podmínek vstupu do země. (EU Migration Law, 2014) Nelegální pobyt, dle článku 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES z prosince 2008, je přítomnost na území členského státu příslušníkem třetí země², který nesplňuje podmínky pro vstup do země. (Directive 2008/115/ES, 2008)

Migrace není jen záležitostí poslední dekády. Je to proces, probíhající už od počátků samotného lidstva. V posledních letech se stala předním tématem kriminalita cizinců z pohledu politiků, kriminologů a široké veřejnosti. (Válková a kol., 2019)

4.1 Migrace v Evropské unii

Po II. světové válce byly nejčastějšími důvody migrace nízká životní úroveň bez známek zlepšování, potřeba pracovních sil pro vyspělejší státy, ale především války a konflikty trvající od 60. let, diktatury a diskriminace etnických menšin žijících na území států. Cizinci z takto postižených oblastí mířily hlavně do východoevropských zemí a do Spojených států amerických. (Válková a kol., 2019)

Od 70. let 20. století přispěly k nelegální migraci tzv. „push“ faktory, mezi které se řadí občanské nepokoje, konflikty a organizované násilí, které vedly k tomu, že uprchlíci z mnoha rozvojových zemí našli útočiště v Evropě. Napomáhalo tomu levné cestování a dostupnost informací o skýtajících příležitostech západní Evropy. Od počátku do poloviny 80. let začala být nelegální migrace vnímána jako problém ve Francii, Španělsku, Itálii a Belgii a koncem 80. let i ve většině západní Evropy. (EU Migration Law, 2014)

Za poslední desetiletí se počet migrantů v EU dramaticky zvýšil, zejména od roku 2015, kdy v Evropě vrcholila migrační krize. S velkým počtem nelegálních přistěhovalců se zvedly i xenofobní a nepřátelské postoje k migraci a migrantům. Bylo jedno, zda se jedná

² Dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES z prosince 2008, článek 3, se jedná o kohokoliv, kdo není občanem Evropské unie a kdo nevyužívá právo společenství na volný pohyb.

o země postižené krizí (Německo, Maďarsko) nebo nepřímo zasažené (ČR, Slovensko, Polsko). (Válková a kol., 2019)

4.2 Migrace v ČR

Česká republika se během migrační krize (rok 2015) stala pouze zemí „tranzitní“, kdy migranti přes ČR pouze přecházeli či přejížděli, nezdržovali se a pokračovali dále do Německa, Francie a Velké Británie.

Rok 2022 se sebou přinesl změnu v oblasti migrace. Jen za první čtvrtletí se počet migrantů zvýšil z 660 849 na 922 516 osob díky válečnému konfliktu na Ukrajině. (Čtvrtletní zpráva o migraci, 2022)

Od února se k nám s válečnými uprchlíky dostali i trestně stíhané osoby jak z Ukrajiny, tak ze států postsovětských republik. Využili špatné evidence v uprchlických centrech. Této situace také ve velké míře zneužili převaděči migrantů z Blízkého východu a Afriky, viz. příklad z července, kdy na Břeclavsku (JMK) byla zachycena více jak stovka nelegálních migrantů, směřujících do západní Evropy. (Krtuš, 2022)

4.2.1 Legální migrace v ČR

Zákon č. 326/1999 Sb. rozděluje cizince na dvě skupiny. První skupina zahrnuje občany EU, občany Švýcarska a občany států vázaných Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru. Občané „třetích zemí“ patří do skupiny druhé. Ti jsou povinni mít vstupní vízum a vízum pro krátkodobý (90denní) pobyt. Pro pobyt nad 90 dní musejí mít vízum pro pobyt nad tuto stanovenou dobu. (Výroční zpráva o migraci/integraci, 2021)

4.2.2 Nelegální migrace

Nedovolené překročení státní hranice je znakem trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 trestního zákoníku. Státní hranice se dělí na vnější, tj. hranice ČR s ostatními státy a vnitřní, tedy hranice ČR s jiným členem Schengenského prostoru. (Kohút, 2014)

Vstupem do Schengenského prostoru se nelegální migrace rozdělila na dvě kategorie. První kategorie je definována překročením vnější schengenské hranice ČR. Děje se hlavně na letištích. Kategorie druhá zahrnuje nelegální pobyt. Patří sem všichni cizinci porušující zákonem předepsané podmínky pobytu u nás. Podmínkami jsou např. nelegální vstup, překročení doby platnosti pobytu aj. Podkategorii tvoří tranzitní nelegální migrace, tj.

nedovolené překročení pozemní hranice v rámci Schengenského prostoru s cílem pokračovat přes ČR do dalších zemí EU. (Výroční zpráva o migraci/integraci, 2021)

4.3 Schengenský prostor

Schengenský prostor umožňuje cestování mezi státy bez hraničních kontrol. Členové Schengenu je zrušily roku 1995. Občané EU tak dostali právo na svobodu pohybu – cestování, pracování nebo studování. V současné době je členy Schengenského prostoru 26 zemí z EU a 4 další. (Schengenská zóna, 2021)

4.3.1 Schengen a migrace

Během, pro Evropu kritického, roku 2015 bylo na vnějších hranicích EU zjištěno kolem 1,83 mil. nelegálních přechodů. Za rok 2020 jich bylo pouze 125 tis. Za pokles může snaha EU posílit kontroly na vnějších hranicích a lepší azylová politika. (Schengenská zóna, 2021)

Pro správu hranic je hlavním právním předpisem Schengenský hraniční kodex³, přijatý v roce 2006, jehož cílem je zlepšení legislativní části řízení hranic. Ustanovuje pravidla přechodu přes vnější hranice a režim na hranicích. Kodex provedl úpravu přechodu vnějších hranic, podmínky vstupu občanů třetích zemí, ochranu hranic a zamezení vstupu podezřelým osobám, sledování hranic, spolupráci mezi členskými státy na hranicích a v neposlední řadě předepisuje kritéria pro zavedení kontrol na vnitřních hranicích. (Jelínek, Gřivna a kol., 2019)

4.3.2 Spolupráce policie

Mezi policií členských států panuje spolupráce. Všechny státy účastníci se spolupráce pracují mezi sebou v případech objasnění kriminality a její prevence. Hlavním předpisem je Schengenská prováděcí úmluva. Mezi činnostmi, kde probíhá spolupráce, se řadí sledování osob, pronásledování osob, výměna informací a vysílání styčných důstojníků. (Jelínek, Gřivna a kol., 2019) Veškerá spolupráce probíhá v rámci policejních pravomocí daných států. Jakmile nemá policie dostatečné oprávnění pro vypořádání se se žádostí, pošle se příslušným orgánům. (Implementing the Schengen Agreement, 1985)

³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 562/2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CÍL PRAKTICKÉ ČÁSTI

Následující praktická část je věnována migraci v České republice, kriminalitě cizinců páchané na území České republiky a návrhům de lege ferenda.

Cílem je porovnání migrace a kriminality cizinců na území ČR a jaký mají podíl na trestné činnosti v ČR, a vyvození návrhů na prevenci a kontrolu kriminality.

Roky 2018-2021 byly vybrány z důvodu srovnání doby těsně před proticovidovými opatřeními a během nich.

V tabulkách je uvedeno pouze prvních pět státních příslušností cizinců s nejvyšším počtem osob. Důvodem je vysoký počet státních příslušností a jejich malého podílu na migraci nebo trestné činnosti.

Je pracováno se statistickými přehledy Ministerstva vnitra, a to jak pro oblast migrace, tak pro oblast kriminality cizinců (přesněji s Výročními zprávami z oblasti migrace a integrace za roky 2018-2021) a dále jsou využity statistické přehledy kriminality za roky 2018-2021.

6 MIGRACE CIZINCŮ

V průběhu let se do naší země dostal nespočet cizinců a migrantů. Jejich národnostní složení se roky nemění a zůstává stále stejné, byť v počtu příchozích se liší. (Výroční zpráva o migraci/integraci, 2021)

Kapitola popisuje legální a nelegální migraci na území ČR a její vývoj v letech 2018-2021.

6.1 Migrace v letech 2018-2021

Za poslední 4 roky se počet cizinců na našem území mírně zvyšoval. V roce 2018 byl celkový počet cizinců přes 560 tis., v roce 2021 byl počet o 100 tis. vyšší. Totéž platí u migrace nelegální. Tam se počet cizinců zvýšil z necelých 5 tis. na 11 tis.

6.1.1 Legální migrace

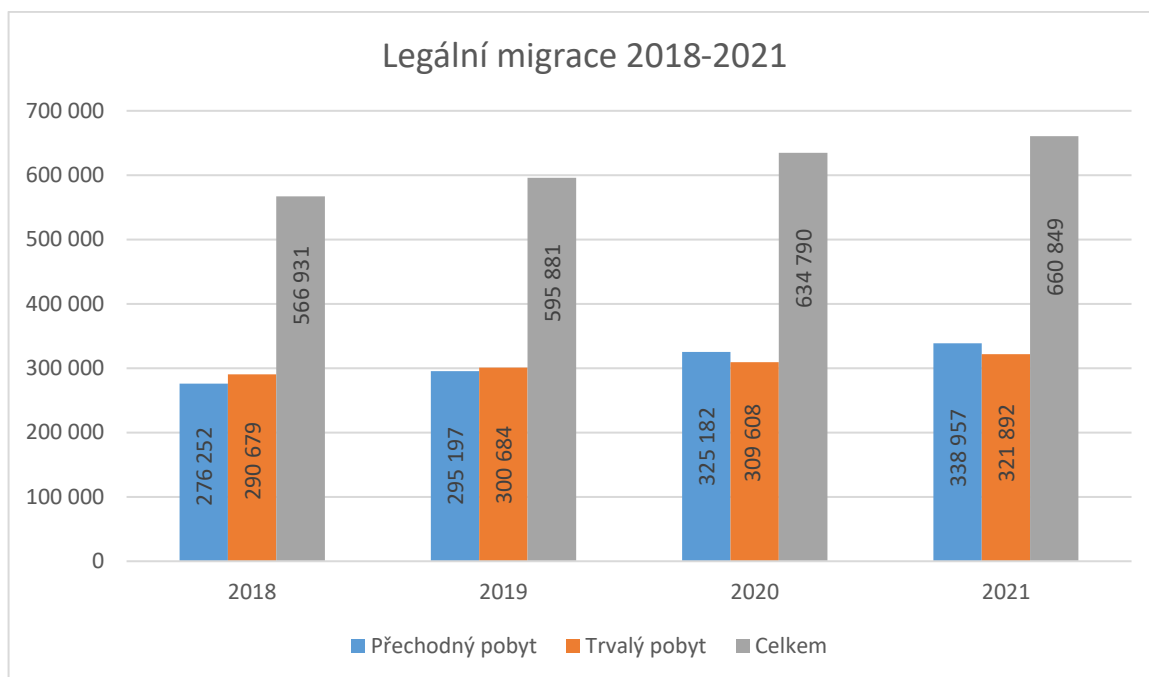
V roce 2018 bylo na našem území 566 931 příslušníků cizích národností s legálním pobytem. Roku 2019 se jejich počet zvýšil na 595 881 osob. V roce 2020 i přes omezení týkající se pandemie covid-19 se počet cizinců navýšil do počtu 634 790. Za minulí rok počet dále rostl, až na číslo 660 849 cizinců.

Tabulka 1 Legální migrace v letech 2018-2021

Rok	Přechodný pobyt	Trvalý pobyt	Celkový počet osob
2018	276 252	290 679	566 931
2019	295 197	300 684	595 881
2020	325 182	309 608	634 790
2021	338 957	321 892	660 849

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Níže zobrazený graf ukazuje vývoj legální migrace za poslední 4 roky podle tab. 1.

Graf 1 Vývoj legální migrace v letech 2018-2021

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

S celkovým počtem cizinců rostly i počty vydaných přechodných a trvalých pobytů. Prvních zmiňovaných bylo v roce 2018 celkově 276 252. Za další rok se počet navýšil o 18 945 osob na celkový počet 295 197. V roce 2020 přibylo nejvíce přechodných pobytů, a to 29 985. Celkový stav se zvýšil na hodnotu 325 182 osob. V roce 2021 se počet zastavil na 338 957 osobách.

Co se trvalých pobytů týká, ty začaly v roce 2018 na čísle 290 679. Následující rok se počet navýšil o 10 005, na 300 684. Rok 2020 měl, na rozdíl od přechodných pobytů, nejmenší nárůst a to o 8 925 jedinců, tj. na počet 309 608. Naproti tomu rok 2021 zaznamenal nejvyšší počet udělených trvalých pobytů v počtu 12 284. Celkově se počet zastavil na 321 892 trvalých pobytů cizinců.

I přes tento počet cizinců se ČR řadí mezi Evropské státy s nejnižším podílem cizinců na celkovém obyvatelstvu.

6.1.2 Nelegální migrace

Do celkového počtu nelegálních migrantů zadržovaných na území ČR jsou započítány jak nelegální pobyty, tak nelegální přechody přes hranici.

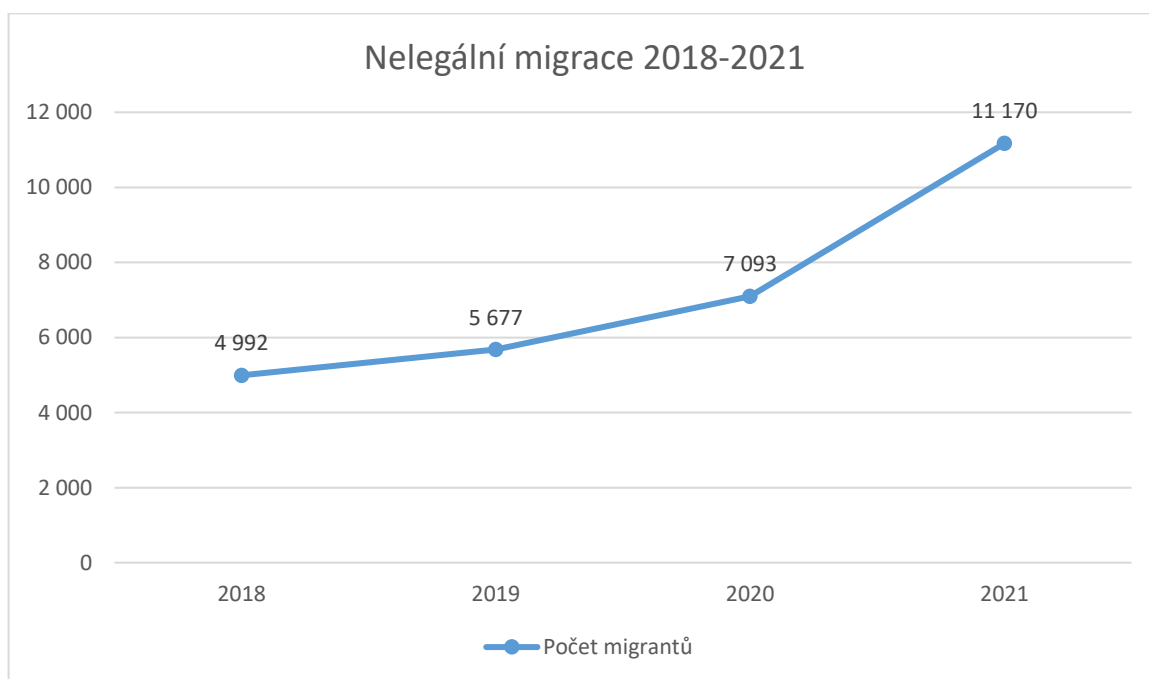
Z tabulky č. 2 je patrné, že nejvíce zadržovaných bylo v roce 2021 s celkovým počtem 11 170 nelegálních migrantů. Jednalo se o razantní nárůst oproti roku 2020. Nutno

podotknout, že v obou letech byla na našem území platná opatření proti šíření nemoci covid-19. Ani ty cizince v nelegálním překročení hranic nezastavily.

Tabulka 2 Nelegální migrace v letech 2018-2021

Rok	Celkem zadržovaných cizinců	Nárůst oproti předchozímu roku
2018	4 992	+ 254
2019	5 677	+ 685
2020	7 093	+ 1 416
2021	11 170	+ 4 077

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Graf 2 Vývoj nelegální migrace v letech 2018-2021

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Z tabulky č. 2 vyplývá, že v roce 2019 stoupl počet nelegálních migrantů o 685 osob, v roce 2020 se zvýšil o 1 416 osob. Nejvyšší nárůst lze vypočítat v roce 2021, kdy se počet cizinců navýšil o 4 077 jedinců.

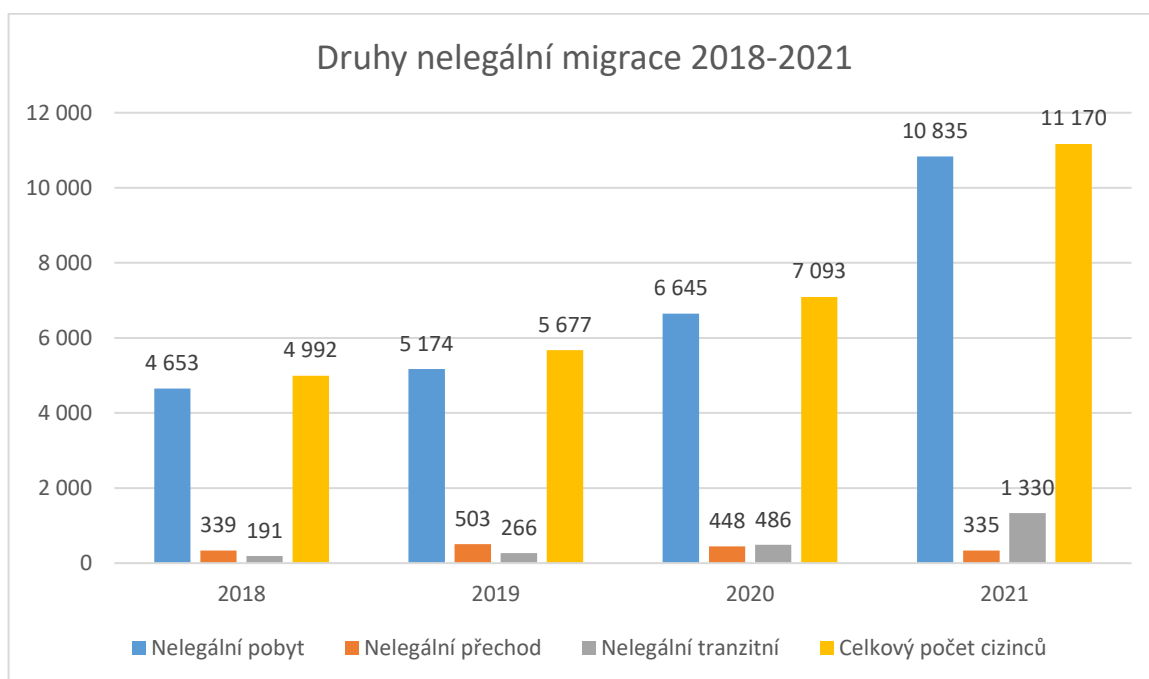
Nelegální migrace se dělí na nelegální pobyt, překročení vnější schengenské hranice ČR a na tranzitní nelegální migraci.

Tabulka 3 Počty cizinců podle druhů nelegální migrace 2018-2021

Rok	Nelegální pobyt	Nelegální přechod přes vnější Schengenskou hranici	Tranzitní nelegální migrace
2018	4 653	339	191
2019	5 174	503	266
2020	6 645	448	486
2021	10 835	335	1 330

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Všechny roky stoupaly počty zadržených cizinců s nelegálním pobytem, stejně tak tranzitní nelegální migrace. U nelegálního přechodu se počty zadržených rok od roku měnily (viz. graf č. 3)

Graf 3 Počty cizinců podle druhů nelegální migrace 2018-2021

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

V případě nelegálních pobytů bylo nejvíce zadržených v roce 2021 s celkovým počtem 10 835 osob. Oproti předešlému roku se jednalo o 63,1 % nárůst, kdy v roce 2020 bylo zadrženo 6 645 osob. 5 174 zadržených vykazoval rok 2019 a o 4 653 se postaral rok 2018.

U nelegálního překročení vnější schengenské hranice se počet zadržených měnil rok od roku. V roce 2018 bylo zaznamenáno celkem 339 přechodů, o rok později jich bylo 503 (nárůst o 48,4 %). Počet v roce 2020 klesl na 448 zadržených a další rok se ještě snížil na 335 osob.

Trend tranzitní nelegální migrace za poslední 4 roky neustále rostl. V roce 2018 to bylo 191 osob, v roce 2019 o 75 více, tj. 266 a roku 2020 o 486 osob. Absolutní nárůst nastal v roce 2021, kdy se počet zadržených dostal na číslo 1 330 osob (tj. o 173,7 % více).

6.2 Národnostní složení migrantů v letech 2018-2021

Národnostní složení cizinců pobývajících v ČR je již několik let neměnný. Ve velkých počtech jsou na našem území obyvatelé z východní Evropy a Asie.

U nelegální migrace tomu není jinak. Opět se nejvíce jedná o občany z východní Evropy a Asie. (Výroční zpráva o migraci/integraci, 2021)

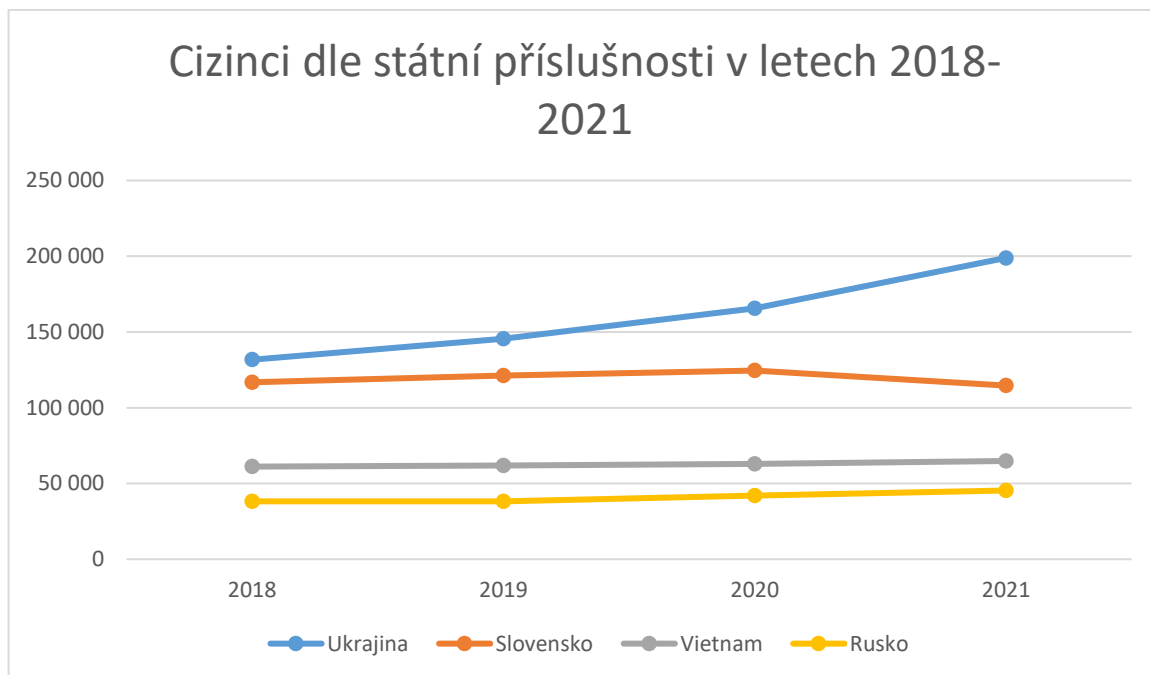
6.2.1 Legální migrace

Nejvíce cizinců je na našem území z Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu. V tabulce č. 4 jsou uvedeny počty cizinců za poslední 4 roky.

Tabulka 4 Počet cizinců dle státní příslušnosti v letech 2018-2021

Stát	2018	2019	2020	2021
Ukrajina	131 709	145 518	165 654	198 875
Slovensko	116 817	121 278	124 544	114 630
Vietnam	61 143	61 952	62 884	64 851
Rusko	38 223	38 207	41 907	45 365

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Graf 4 Cizinci dle státní příslušnosti v letech 2018-2021

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Za poslední 4 roky u nás přibilo nejvíce občanů původem z Ukrajiny. Jejich počet neustále stoupal a v roce 2021 se navýšil o 33 221 osob. Naopak, u občanů pocházejících ze Slovenska se za poslední rok nevyšší nekonalo. Počet dokonce klesl, a to o 9 914 jedinců. V případě zbylých dvou národností se jejich počty pouze zvyšovaly. Nejmarkantnější nárůst byl opět zaznamenán v roce 2021, kdy Vietnamců přibilo o 1 967 více a Rusů o 3 458 jedinců více.

Pětku států uzavírá poslední dva roky jiný stát. V roce 2018 a 2019 to bylo Polsko s 21 279 občany v roce 2018 a s 21 767 občany v roce 2019. V dalších letech bylo Polsko nahrazeno. Německo bralo pátou příčku v roce 2020 s celkovým počtem 20 861 jedinců. V minulém roce patřila pozice Rumunsku s 18 806 osobami.

6.2.2 Nelegální migrace

Co se státních příslušníků týká, vysoké zastoupení u všech druhů nelegální migrace má Ukrajina. Nezaostává ani Moldavsko, Rusko, Afghánistán či Gruzie.

Tabulka 5 Nelegální migrace přes vnější Schengenskou hranici

Nelegální migrace přes vnější Schengenskou hranici							
2018		2019		2020		2021	
Gruzie	51	Gruzie	133	Ukrajina	211	Ukrajina	132
Albánie	39	Ukrajina	48	Gruzie	58	Rusko	48
Ukrajina	28	Albánie	47	Rusko	43	Velká Británie	33
Jemen/Konvence 1951 ⁴	21	Rusko	34	USA	16	Izrael	21
Čína/Turecko	19	Čína	28	Izrael	13	Turecko	15

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Přes vnější Schengenskou hranici byli při nelegální migraci odhaleni nejčastěji občané původem z Gruzie, Ukrajiny, příp. Albánie, Izraele a Ruska. Nejvíce zadržených bylo z Ukrajiny v roce 2020. Naopak v roce 2018 byl největší počet zadržených z jednoho státu „pouhých“ 51, a to z Gruzie.

Tabulka 6 Nelegální pobyt

Nelegální pobyt							
2018		2019		2020		2021	
Ukrajina	1 470	Ukrajina	1 456	Ukrajina	3 242	Ukrajina	5 844
Moldavsko	567	Moldavsko	825	Moldavsko	992	Moldavsko	1 548
Vietnam	312	Vietnam	353	Vietnam	231	Afghánistán	529
Rusko	273	Rusko	237	Gruzie	187	Sýrie	428
Uzbekistán	157	Uzbekistán	199	Rusko	170	Vietnam	309

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

U nelegálního pobytu se první a druhé místo po celé 4 roky neměnilo. Na špici se stále drželi občané z Ukrajiny a Moldavska. Do roku 2021 byli na třetím místě občané Vietnamu, kdy je nahradili občané z Afghánistánu. Ruští občané se v tabulce na různých místech (třetí a čtvrté) drželi až do roku 2021, kdy byli nahrazeni občany ze Sýrie.

⁴ Podle Úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951

Tabulka 7 Tranzitní nelegální migrace

Tranzitní nelegální migrace							
2018		2019		2020		2021	
Irák	84	Afghánistán	84	Afghánistán	139	Afghánistán	513
Sýrie	24	Irák	43	Sýrie	83	Sýrie	394
Afghánistán	20	Sýrie	35	Maroko	62	Maroko	133
Nigérie	15	Írán	24	Turecko	55	Turecko	50

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Všichni zadrženi cizinci pocházeli z oblasti Blízkého východu nebo z Afriky. Jednalo se o příslušníky z Afghánistánu, Sýrie či Iráku. Počty v průběhu let stoupaly. Nejvíce zadržovaných bylo v roce 2021, kdy např. počet Afghánských občanů byl téměř 4x vyšší než v roce předešlém.

6.3 Shrnutí

Nejvíce cizinců přišlo do ČR z Ukrajiny, Vietnamu, Ruska, Slovenska a z Polska. Dále se v poslední době jedná o občany z Rumunska či Moldavska.

U nelegální migrace, oblast nelegálního pobytu, je nejvíce osob opět z Ukrajiny, Vietnamu, Ruska či Moldavska. Při přechodu vnější Schengenské hranice je nejvíce zadrženo osob z Gruzie, Ukrajiny, Ruska, příp. z Albánie. V případě přechodu nemůže existovat nelegální migrace ze států EU a členů Schengenu, jelikož občané těchto států mají volný přístup do a ze zemí zahrnutých v zóně. U tranzitní nelegální migraci byly nejčastěji zadrženi občané z Blízkého východu (Irák, Sýrie, Afghánistán) nebo z Afriky (Maroko, Nigérie). Tito cizinci neměli naši zemi jako cílovou destinaci a nejčastěji byly zadrženi na cestě do Německa.

7 KRIMINALITA CIZINCŮ

Je mnoho definic, popisů a výkladů kriminality. Obecně je kriminalitou myšlen výskyt trestního chování na daném území za vybrané období. Toto chování se vyjadřuje jako souhrn trestných činů a přestupků spáchaných ve společnosti. (Lišková, 2017) Jaký je stav, struktura a dynamika kriminality se zjišťuje a analyzuje na statistických údajích o registrovaných trestných činech, stíhaných a odsouzených osobách. (Karabec, 2018)

Kriminalistické statistiky poskytují informace o rozsahu a struktuře kriminality na území naší republiky. Jedná se o informace o trestných činech, zaznamenaných policií za určité období a jejich pachatelích. Základními kategoriemi jsou obecná kriminalita, hospodářská kriminalita, vojenská a zbývající kriminalita, příp. konkrétní trestné činy. U stíhaných a vyšetřovaných osob jsou známy údaje o jejich věku, pohlaví a národnosti. (Tomášek, 2019)

Veřejností často přeceňovaným jevem je kriminalita páchaná cizinci. V průzkumu o postojích veřejnosti k cizincům z roku 2020, každoročně prováděný Centrem pro výzkum veřejného mínění v březnu, vyplynulo, že ze vzorku cca 1 000 – 1 100 lidí, 57 % ze všech respondentů souhlasilo s názorem, že cizinci jsou příčinou nárůstu kriminality. S názorem nesouhlasilo pouhých 12 % respondentů. A 44 % respondentů uvedlo názor, že cizinci ohrožují náš způsob života. Tendence české veřejnosti cizincům přisuzovat negativní vliv na kriminalitu je dlouhodobým jevem a v posledních letech také stabilním. (Scheinost a kol., 2021)

Tato kapitola se věnuje cizincům trestně stíhaným, odsouzeným a omezeným na svobodě.

7.1 Trestně stíhaní cizinci v letech 2018-2021

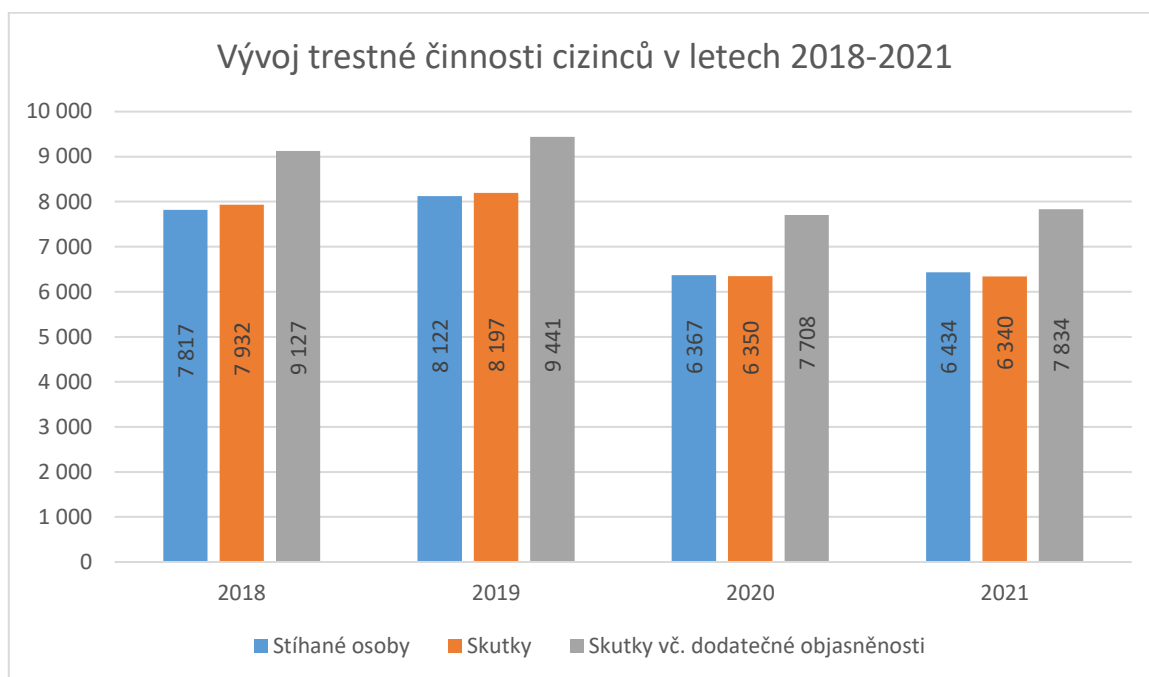
Trestná činnost a cizinci spáchané trestné činy za poslední roky klesly. Pravděpodobně za to může pokles přeshraničního pohybu a krátkodobě se zdržujících cizinců v ČR. (Scheinost a kol., 2021)

Následující tabulka č. 8 obsahuje údaje o vývoji trestné činnosti cizinců v letech 2018 až 2021.

Tabulka 8 Trestná činnost cizinců v letech 2018-2021

Rok	Stíhané osoby	Skutky	Skutky vč. dodatečné objasněnosti
2018	7 817	7 932	9 127
2019	8 122	8 197	9 441
2020	6 367	6 350	7 708
2021	6 434	6 340	7 834

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Graf 5 Vývoj trestné činnosti cizinců v letech 2018-2021

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Stíhané osoby, skutky a skutky vč. dodatečné objasněnosti byly v letech 2018 a 2019 o cca 2. tis. vyšší než ve dvou posledních letech (z 9 tis. propad na 7 tis.). I když v roce 2021 jejich počet opět vzrostl, nejedná se o markantní nárůst.

V tabulce č. 9 jsou uvedeny celkem objasněné skutky vč. dodatečné objasněnosti, stíhané osoby, objasněné skutky, a to jak celkový počet, tak počet spáchaný cizinci a jejich procentuální podíl na celkovém počtu.

Tabulka 9 Trestná činnost v letech 2018-2021

Rok	2018	v %	2019	v %	2020	v %	2021	v %
Celkem objasněných skutků vč. dodatečné objasněnosti	105 710	100	105 994	100	93 140	100	87 744	100
spácháno cizinci	9 127	8,6	9 441	8,9	7 708	8,3	7 834	8,9
Objasněno skutků	92 795	100	93 202	100	77 786	100	72 493	100
spácháno cizinci	7 932	8,5	8 197	8,8	6 350	8,2	6 340	8,7
Celkem stíháno osob	84 990	100	86 209	100	75 009	100	69 373	100
cizinců	7 817	9,2	8 122	9,4	6 367	8,5	6 434	9,3
Registrováno skutků	192 405	100	199 221	100	165 525	100	153 233	100

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

V roce 2018 celková objasněnost vč. dodatečné, činila 105 710 skutků. Cizinci se na ní podíleli 8,6 %, tj. 9 127 skutků. O rok později byla hodnota na čísle 105 994, cizinci měli 8,9 % podíl, tj. 9 441 skutků. V roce 2020 počet skutků klesl na hodnotu 93 140 s tím, že cizinci jich spáchaly 7 708, tj. 8,3 %. V roce 2021 sice celkový počet klesl na 87 744, cizinci však měli podíl 8,9 %, tj. 7 834 skutků.

U objasněných skutků jich cizinci bylo spácháno nejvíce v roce 2019, a to 8 197, tj. 8,8 %, kdy i celkový počet skutků byl nejvyšší za poslední 4 roky (93 202). S podílem 8,7 % a 6 340 skutky je na druhém místě rok 2021 s 72 493.

Jaký podíl mají cizinci na trestně stíhaných osobách v ČR ukazuje tabulka č. 10.

Tabulka 10 Trestně stíhaní cizinci a jejich podíl na trestně stíhaných osobách v letech 2018-2021

Rok	2018	2019	2020	2021
Celkem trestně stíhané osoby na území ČR	84 620	85 730	75 009	69 373
z toho:				
Trestně stíhaní cizinci	7 817	8 122	6 367	6 434
Podíl na trestně stíhaných osobách v ČR (v %)	9,2	9,5	8,5	9,3

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Podíl stíhaných cizinců na počtu stíhaných osob v ČR byl po dlouhodobém růstu roku 2020 přerušen. V roce 2021 opět mírně stoupl. Počty trestně stíhaných příslušníků cizích zemí se po několik let zásadně neměnily až do roku 2019. Roku 2020 došlo k prudkému poklesu (z 8 122 na 6367) a hodnota v roce 2021 se dá srovnat s tou z předešlého roku (6 434). Také se snížil počet celkově stíhaných osob v ČR.

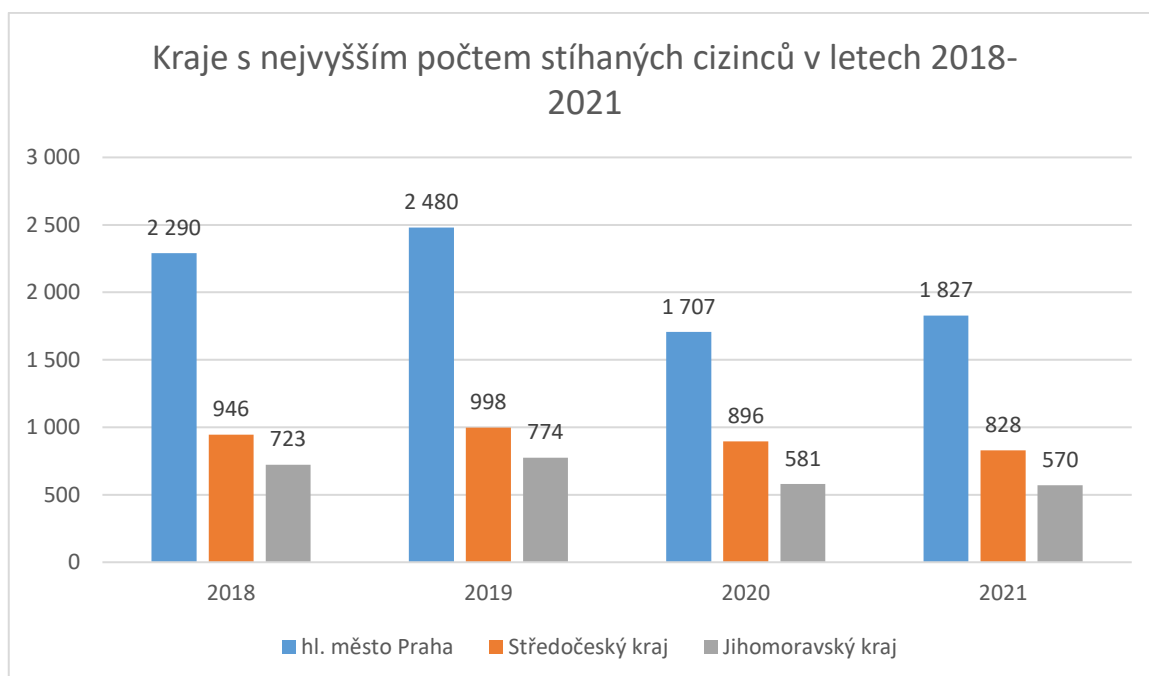
7.1.1 Kraje s největším počtem stíhaných cizinců

Co se krajů s nejvíce stíhanými osobami týká, poslední roky se na prvních třech místech umisťují stále stejné – hl. město Praha, Středočeský a Jihomoravský. (tab. 11)

Tabulka 11 Kraje s nejvyšším počtem stíhaných cizinců v letech 2018-2021

Rok	Hl. město Praha	Středočeský kraj	Jihomoravský kraj
2018	2 290	946	723
2019	2 480	998	774
2020	1 707	896	581
2021	1 827	828	570

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Graf 6 Kraje s nejvyšším počtem stíhaných cizinců v letech 2018-2021

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Lze si všimnout, že nejvíce stíhaných cizinců je v nejzalidněnějších krajích ČR a v krajích s 2 největšími městy v ČR – Praha a Brno.

7.1.2 Druhy kriminality cizinců v letech 2018-2021

Nejvíce stíhaných je poslední čtyři roky v oblasti zbývající kriminality. Za ní následují ostatní kriminální trestné činy. Na opačném konci je mravnostní kriminalita.

Níže v tabulce č. 12. jsou uvedeny počty stíhaných cizinců za jednotlivé druhy kriminality dle takticko-statistické klasifikace PČR.

Tabulka 12 Počty trestně stíhaných cizinců podle druhů kriminality v letech 2018-2021

Druh kriminality	2018	2019	2020	2021
Násilná	1 024	1 025	809	808
Mravnostní	144	129	104	125
Hospodářská	1 482	1 272	844	794
Majetková	1 777	1 855	1 316	1 144
Ostatní kriminální TČ	1 751	2 024	1 529	1 727
Zbývající	2 143	2 355	2 227	2 208

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Tabulka č. 13 uvádí počty objasněných trestných činů podle druhu kriminality. Jedná se o trestné činy, kterých cizinci v dané kategorii spáchali nejvíce.

Tabulka 13 Objasněné trestné činy cizinců dle druhu kriminality v letech 2018-2021

Trestné činy	2018	2019	2020	2021
Úmyslné ublížení na zdraví	403	386	319	309
Znásilnění	84	67	48	62
Padělání a pozměnění veřejné listiny	563	443	218	288
Krádež	1 778	1 791	1 468	1 187
Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání	924	1 137	946	1 189
Ohrožení pod vlivem návykové látky	1 078	1 248	1 193	1 197

Zdroj: Policie ČR [vlastní zpracování]

V kategorii násilné kriminality se jednalo o úmyslné ublížení na zdraví. V roce 2018 se jednalo o 403 objasněných činů, o rok později o 386. V roce 2020 to bylo 319 a v roce 2019 309 činů. U mravnostní kriminality se jednalo o trestný čin znásilnění s počtem 84

v roce 2018, 67 v roce 2019, 48 v roce 2020 a 62 v roce 2021. Cizinci se v kategorii hospodářské kriminality nejvíce dopouštěli trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny. V roce 2018 se jednalo o počet 563 objasněných činů, v roce 2019 o 443. Roku 2020 bylo objasněno 218 činů a v roce 2021 byl počet 288. Nejvíce objasněných je krádeží, spadajících do majetkové kriminality. Roku 2018 se jednalo o 1 778 objasněných činů, v roce 2019 o 1 791. Roku 2020 byl počet 1 468 a v roce 2021 1 187. U kategorie ostatní kriminální trestné činy se jedná o maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, kdy v roce 2018 to bylo 924 a roku 2019 1 137 objasněných činů. Za rok 2020 se jednalo o 946 a v roce 2021 o 1 189 činů. Posledním druhem je kriminalita zbývající, kde nejvíce objasněných činů bylo u ohrožení pod vlivem návykové látky. V roce 2018 to bylo 1 078 činů, v roce 2019 1 248, v roce 2020 1 193 a roku 2021 1 197 objasněných trestných činů.

7.1.3 Státní příslušnosti trestně stíhaných cizinců

Národnostní složení stíhaných cizinců je neměnné. První čtyři příčky jsou stále stejné, akorát se mění pořadí na 3. a 4. místě. Místo 5. je každým rokem obsazeno jinými státními příslušníky.

Tabulka 14 Počet stíhaných cizinců podle státní příslušnosti v letech 2018-2021

2018		2019		2020		2021	
Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců
Slovensko	2 539	Slovensko	2 609	Slovensko	2 232	Slovensko	2 199
Ukrajina	1 602	Ukrajina	1 798	Ukrajina	1 535	Ukrajina	1 730
Polsko	614	Rumunsko	536	Polsko	405	Polsko	378
Rumunsko	522	Polsko	481	Rumunsko	321	Rumunsko	395
Vietnam	856	Moldavsko	357	Bulharsko	242	Moldavsko	277

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

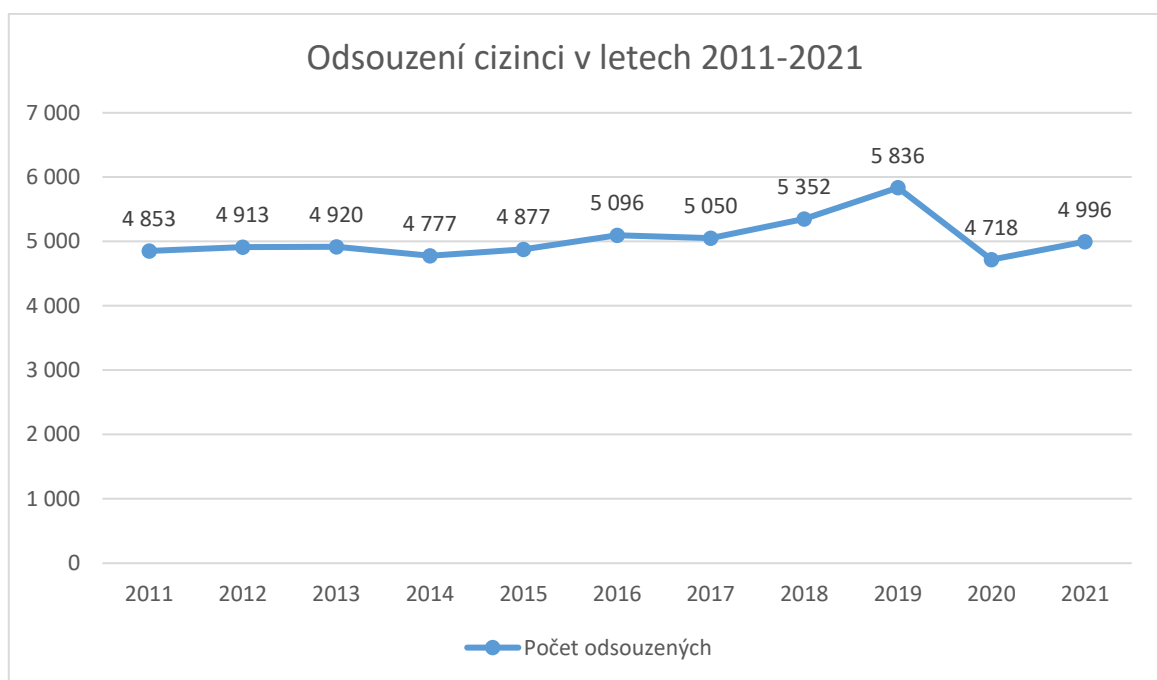
Nejvíce stíhaných cizinců pochází ze sousedního Slovenska, kdy každý rok jejich počet přesáhl 2 tis (nejvíce v roce 2019 s počtem 2 609 osob). Počet stíhaných cizinců z Ukrajiny, umístěných na druhém místě, je poslední 4 roky přes hranici 1,5 tis. osob (opět nejvíce v roce 2019 – 1 798 osob). Třetí místa mají počet pod tisícovou hranicí a každý rok

je počet nižší a nižší (614 v roce 2018 a 378 v roce 2021). Všichni stíhaní cizinci pocházejí hlavně z Východní Evropy, příp. z Balkánu nebo Asie.

7.2 Odsouzení cizinci v České republice

Počet odsouzených cizinců se v průběhu let různil. Do roku 2015 nepřesáhl hranici 5 tis., po tomto roce však počet stoupl a až do roku 2019 byla hodnota přes 5. tis. Poté nastal razantní pokles zpět pod tuto hranici.

Níže na grafu je možno vidět, jaký byl počet odsouzených cizinců za poslední dekádu (od roku 2011 do roku 2021).

Graf 7 Odsouzení cizinci v letech 2010-2021

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Za posledních 10 let byl počet odsouzených cizinců ustálený. Až v roce 2019 stoupl jejich počet na 5 836, tj. o 484 oproti roku předešlému. Jednalo se o největší počet odsouzených za poslední dekádu. O rok později počet razantně klesl na 4 718 o 1 118 odsouzených jedinců, jen aby v roce 2021 znovu stoupl o 278 osob, na 4 996.

Tabulka 15 Počet odsouzených v ČR v letech 2018-2021

Rok	2018	v %	2019	v %	2020	v %	2021	v %
Celkem odsouzených osob	54 378	100	55 399	100	48 514	100	49 647	100
Občané ČR	49 026	90,2	49 563	89,5	43 796	90,3	44 651	89,9
cizinci	5 352	9,8	5 836	10,5	4 718	9,7	4 996	10,1

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Největší podíl na odsouzených měli cizinci v letech 2019 a 2021, kdy tvořily přes 10 % všech odsouzených (v roce 2019 to bylo 5 836 a v roce 2021 4 996 osob).

Nejvíce cizinců se odsoudilo na území hl. města Prahy, dále na území Středočeského, Jihomoravského, Severočeského a Západočeského kraje.

7.2.1 Státní příslušnosti odsouzených cizinců

Nejčastěji odsouzené státní příslušnosti víceméně odpovídají trestně stíhaným cizincům.

Tabulka 16 Odsouzení cizinci podle národnosti v letech 2018-2021

2018		2019		2020		2021	
Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců
Slovensko	1 622	Slovensko	1 703	Slovensko	1 458	Slovensko	1 582
Ukrajina	1 158	Ukrajina	1 365	Ukrajina	1 103	Ukrajina	1 364
Rumunsko	419	Rumunsko	459	Polsko	317	Polsko	295
Polsko	342	Polsko	354	Rumunsko	275	Rumunsko	263
Vietnam	310	Moldavsko	317	Vietnam	207	Moldavsko	256

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Stejně jako v případě stíhaných cizinců, i u odsouzených jsou na první příčce během posledních čtyř let občané ze Slovenska, následovaní Ukrajinskými občany a v letech 2018 a 2019 občany z Rumunska a v letech 2020 a 2021 občany z Polska. Opět si lze všimnout, že za poslední čtyři roky jak u Slováků, tak u Ukrajinců, neklesl počet odsouzených pod 1 tis.

7.3 Cizinci omezení na svobodě

Do této kategorie spadají cizinci ve věznicích při výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody nebo ve výkonu zabezpečovací detence.

Tabulka 17 Počet cizinců omezených na svobodě v letech 2018-2021

Rok	Počet cizinců omezených na svobodě	Rozdíl oproti předešlému roku
2018	1 771	- 43
2019	1 794	+ 23
2020	1 534	- 260
2021	1 396	- 138

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Jako u veškeré trestné činnosti, je i tady nejvyšší počet cizinců v roce 2019. Jako v jediném roce se jednalo o nárůst cizinců oproti poklesům zaznamenaným v letech před i po, a to o 23 osob.

Tabulka 18 Cizinci omezení na svobodě

Rok	2018	v %	2019	v %	2020	v %	2021	v %
Obviněných	542	30,6	491	27,3	344	22,4	349	25
Odsouzených	1 226	69,2	1 300	72,5	1 187	77,4	1 043	74,7
Chovanci	3	0,2	3	0,2	3	0,2	4	0,3
Celkem cizinci	1 771	100	1 794	100	1 534	100	1 396	100

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

V každém roce bylo nejvíce odsouzených, a to nad hranicí 1. tisíce (přes 69 % z celkového počtu). Malý podíl mají chovanci (obvykle 0,2 – 0,3 %) na celkovém počtu cizinců omezených na svobodě.

7.3.1 Cizinci ve výkonu trestu odnětí svobody

Následující graf zobrazuje počet cizinců ve výkonu trestu odnětí svobody za poslední dekádu, tj. počet odsouzených.

Graf 8 Počet cizinců ve výkonu trestu odnětí svobody v letech 2011-2021

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Nejméně cizinců ve výkonu trestu bylo v roce 2013, kdy jejich počet byl pouze 936 odsouzených, kdežto největší v roce 2019, kdy počet dosáhl hranice 1 300 odsouzených.

7.3.2 Národnostní složení cizinců omezených na osobní svobodě

Poslední roky je složení cizinců omezených na osobní svobodě stále stejné. Tabulka č. 18 obsahuje počty cizinců omezených na svobodě dle státní příslušnosti.

Tabulka 19 Cizinci omezení na svobodě

2018		2019		2020		2021	
Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců	Stát	Počet cizinců
Slovensko	485	Slovensko	496	Slovensko	439	Slovensko	412
Vietnam	403	Vietnam	341	Vietnam	259	Vietnam	211
Ukrajina	190	Ukrajina	201	Ukrajina	184	Ukrajina	206
Rumunsko	102	Polsko	98	Polsko	92	Polsko	74
Polsko	77	Rumunsko	89	Rumunsko	86	Rumunsko	64

Zdroj: MV [vlastní zpracování]

Na rozdíl od počtu stíhaných a odsouzených je hned po Slovácích druhých nejvíce omezených na svobodě Vietnamců. Stejně jako v předešlých případech, i zde počty po roce 2019 klesají. V roce 2021 byl největší rozdíl mezi třetím a čtvrtým místem, kdy Ukrajinců na třetím místě bylo 206 a Poláků na místě čtvrtém „jen“ 74.

7.4 Shrnutí

Na celkových počtech trestně stíhaných osob měli cizinci 9,2 - 9,3 % podíly (s výjimkou roku 2020, kdy to bylo 8,5 %). Podobně na tom jsou i objasněné skutky (vč. dodatečné objasněnosti) kde podíly cizinci spáchanými skutky byly v rozmezí od 8,3 % do 8,9 % celkového počtu. Totéž platí u objasněných skutků (od 8,2 % do 8,7 % z celkového počtu). Nejvíce stíhaných osob a spáchaných skutků (vč. dodatečné objasněnosti) bylo v roce 2019. Po celé čtyři roky bylo nejvíce stíhaných v Praze, ve Středočeském a Jihomoravském kraji. Jedná se o kraje, které jsou pro cizince nejvíce atraktivní, buď z pohledu cestování anebo z pohledu pobytu. Ve všech čtyřech sledovaných rocích bylo cizinci nejvíce spácháno trestných činů spadajících do zbývající kriminality (nad 2. tis. stíhaných), dále do ostatních kriminálních trestných činů a majetkové kriminality (oboje nad 1 tis. stíhaných). Nejvíce stíhaných bylo ze Slovenska, Ukrajiny, Polska a Rumunska.

Odsouzených bylo v celé ČR okolo hranice 50 tis. po celé čtyři roky. Na celkových číslech měli cizinci podíl od 9,8 % do 10,5 %. Státní příslušnost je neměnná – opět se jedná o Slováky, Ukrajince, Rumuny a Poláky.

Celkový počet cizinců omezených na osobní svobodě se držel od 1,3 tis. do 1,7 tis. Nejvíce (od 69,2 % do 77,4 %) bylo odsouzených. Nejmenší procenta bylo chovanců (pouze 0,2 a 0,3 %). Omezených na osobní svobodě bylo nejvíce Slováků, Vietnamců a Ukrajinců. Poté Poláků a Rumunů.

Jelikož je v ČR velká početní menšina Ukrajinců a Slováků, je logické, že většinu trestných činů mají na svědomí právě tyto dvě národnostní menšiny, častokrát doplňovány Poláky. Jako další větší menšinou jsou u nás Vietnamci, ti však mimo omezení na svobodě nemají tak velkou kriminalitu jako ostatní dříve zmíněné.

I když si většina národa myslí, že cizinci jsou důvodem kriminality v ČR a stojí za velkým množstvím spáchaných trestných činů, opak je pravdou. Stále nejvíce trestných činů páchají občané České republiky. Podíl cizinců je stále do 10 %.

V současné době kriminalita po letech 2020-2021 opět vzrůstá. Důvodem je válečný konflikt na Ukrajině, kdy se tato situace projevuje ve zvýšeném počtu trestných činů. (Čtvrtletní zpráva o migraci, 2022) Např. v květnu roku 2021 bylo celkem objasněno 2 879 skutků spáchaných cizinci. (Statistické přehledy, 2021) Za letošní květen je celkově objasněno 3 801 skutků spáchaných cizinci, tj. nárůst o necelý 1. tis. (Statistické přehledy, 2022)

8 NÁVRHY DE LEGE FERENDA SMĚŘUJÍCÍ K PREVENCI A KONTROLE KRIMINALITY CIZINCŮ

Kriminalita cizinců v naší republice byla, je a stále bude. Dle mého názoru úplná kontrola a prevence kriminality cizinců nebude nikdy 100 % možná. Zejména v ohledu na jejich cestování ze země do země. Podle statistik uvedených v předešlých kapitolách se trestná činnost cizinců v době covidových opatření snížila pouze o necelé 2. tis, což není ani 20 %.

Navrhovala bych alternativní výkony trestů pro cizince za méně závažné trestné činy. Např. práci v nemocničních prádelnách, pomocné práce na odděleních dlouhodobě nemocných a v podobných sociálních zařízeních. Je to práce, při které si cizinec uvědomí, že trestná činnost není vždy jediný způsob, jak se obohatit. Tyto tresty by se daly použít i na pachatele z ČR jako náhrada za obecně prospěšné práce.

Svůj další návrh směřuji ke kaucím při závažných trestných činech, protože podle statistik, až 90 % cizinců po složení kauce uprchne, je odsouzeno v nepřítomnosti a nikdy si svůj trest nevykoná. Orgány činné v trestním řízení by měly pečlivě vyhodnocovat podmínky jejich stanovení či uložení, zejména zda kauce (popř. peněžitý trest) splní svůj účel.

Dalším návrhem je zvýšení počtu příslušníků PČR, obzvláště u pochůzkových hlídek. S větším počtem hlídek by bylo pro cizince těžší páchat trestnou činnost (krádeže, ublížení na zdraví, loupeže.) Pro nábor více členů a udržení současných příslušníků navrhuji zavést valorizaci mezd u PČR.

Pro prevenci kriminality zavést programy pro předcházení kriminality jako součást integrace cizinců, kde by se seznámili se zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a s fungováním našeho trestního systému.

Dalším návrhem je okamžitá deportace cizinců, pokud je jim uložena trestem. Dále, aby vyhoštění platilo navždy jako dříve, a ne na dobu určitou (1-10 let) nebo neurčitou. Také bych vyhošťovací vazbu uplatnila na cizince šířeji, aby do vyhoštění nemohli uprchnout ze země. Spolu s tím zavést i evidenci vyhoštěných s rozpoznáním obličeje.

Posledním návrhem je zavedení systému pro evidenci trestných činů spáchaných cizinci v zahraničí s informacemi o příbuzných a známých pachatele (kontrola, zda nejsou napojeni na organizovanou skupinu).

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla věnována kriminalitě cizinců v České republice.

Za cíl měla přiblížit trestnou činnost páchanou cizinci na našem území, stejně tak i vyvrátit tvrzení veřejnosti, že „cizinci jsou příčinou kriminality v České republice“, což samozřejmě pravda není, jak lze vyčíst z praktické části mé práce.

V letech 2020 a 2021 bylo cizinci spácháno nejméně trestných činů. Jako důvod lze uvést platná opatření proti nemoci covid-19, omezení cestování a vstupu na veřejně konané akce, do muzeí, kin, obchodních center a jiná veřejná prostranství. Je mi už teď jasné, že v letošním roce (2022) opět kriminalita stoupne, díky zrušení veškerých platných opatření a enormnímu příchodu uprchlíků z Ukrajiny, stejně tak i z oblastí Blízkého východu.

Poslední část obsahuje mé návrhy pro zlepšení prevence a kontroly kriminality cizinců. Některé z mých návrhů by dle mého názoru, měly už dávno být součástí našeho právního systému.

A je mi velmi líto, že náš soudní systém nezohledňuje nejdůležitější právo, které je i zaručeno naší Ústavou, a tím právem je právo na lidský život a s ním spojená lidská, rodinná, majetková a pracovní práva.

Všude se klade důraz na spravedlnost, ale kde je spravedlnost pro pozůstalé, postižené, přepadené, znásilněné, když pachatelé, ať občané ČR nebo cizinci, jsou soudy trestáni na svobodě a oni uprchnou, nebo pokud jsou odsouzeni, tak jsou tresty ve vztahu ku všem dříve jmenovaným výsměchem. A co mě nejvíce zaráží a mrzí, že u pachatelů se hledí na jejich lidská práva. Ale kdo jim dal to právo spáchat čin, za který jsou souzeni?

Výsledné tresty nejsou vůbec adekvátní k činu. Pak se nemůže nikdo divit, když v naší společnosti stále klesá důvěra v náš soudní a právní systém.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

DRAŠTÍK, A. a kol. *Trestní zákoník: Komentář. 1. a 2. díl.* Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, 3264 s. ISBN 978-80-7478-790-4.

JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 7.* aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 10. 2019. Praha: Leges, 2019. 1000 s. ISBN 978-80-7502-380-3.

JELÍNEK, Jiří, GŘIVNA, Tomáš, ROMŽA, Sergej, TLAPÁK NAVRÁTILOVÁ, Jana, SYKOVÁ, Anna. *Trestní právo Evropské unie.* Druhé, aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, s. 443. ISBN 978-80-7502-375-9.

STRAUS, Jiří a Miroslav NĚMEC, 2009. *Teorie a metodologie kriminalistiky.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-807380-214-1.

TOMÁŠEK, Jan, 2019. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin.* Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-746-7.

VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky.* Praha: C. H. Beck, 2019, 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3.

Elektronické knihy

AZOULAI, Loïc et al., 2014. *EU Migration Law: Legal Complexities and Political Rationales* [online]. United States of America: Oxford University Press [cit. 2022-03-23]. ISBN 978-0-19-870853-7. Dostupné z: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=LzY_AwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=migration+in+EU&ots=_wvnjHIHK2&sig=wacB4dXIWYZ0oYLQ7ulVrfpIBVA&redir_esc=y#v=onepage&q=migration%20in%20EU&f=true

SCHEINOST, Miroslav et al., 2018. *Trendy vývoje organizovaného zločinu a jeho vybraných forem* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2022-04-13].

ISBN 978-80-7338-171-4. Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/446.pdf>

SCHEINOST, Miroslav, 2021. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2020* [online]. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci [cit. 2022-05-05]. ISBN 978-80-7338-196-7. Dostupné z:

http://www.ok.cz/iksp/docs/470_Analyza_trendu_kriminality_v_Ceske_republice_v_roce_2020.pdf

Legislativní dokumenty

ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. In: *Sbírka zákonů*.

ČESKO. Zákon č. 274/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů*.

ČESKO. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. In: *Sbírka zákonů*.

ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů*.

ČESKO. Nařízení vlády č. 463/2013 Sb. o seznamech návykových látek. In: *Sbírka zákonů*.

ČESKO. Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). In: *Sbírka zákonů*.

Directive 2008/115/ES, 2008. In: *EUR-LEX* [online]. Úřední věstník EU [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A32008L0115>

Implementing the Schengen Agreement, 1985. In: *EUR-LEX* [online]. Úřední věstník EU [cit. 2022-07-06]. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:42000A0922\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:42000A0922(02))

Elektronické články

V ČR přibylo trestně stíhaných cizinců, nejvíce Slováků a Ukrajinců, 2020. In: *Česká justice.cz* [online]. Praha: Media Network [cit. 2022-06-18]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/08/cr-pribylo-trestne-stihanych-cizincu-nejvice-slovaku-ukrajincu/>

KOHÚT, Pavel, 2014. Nedovolené překročení státní hranice v době Schengenského prostoru. In: *Právní prostor* [online]. Atlas Group [cit. 2022-06-18]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/nedovolene-prekroceni-statni-hranice-v-dobe-schengenskeho-prostoru>

Akademické práce

CÁPAY, Libor, 2019. *Kriminalita cizinců na území České republiky*. Brno. [cit. 2022-03-06]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/akbbk/Bakalarska_prace.pdf. Bakalářská práce. Právnická fakulta Masarykovy univerzity. Vedoucí práce JUDr. Věra Kalvodová, Dr.

DAVIDOVÁ, Eva, 2018. *Vliv nezaměstnanosti a vybraných socioekonomických faktorů na míru kriminality*. Pardubice. [cit. 2022-12-21] Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/70707/DavidovaE_VlivNezamestnanosti_OS_2_018.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Diplomová práce. Univerzita Pardubice. Vedoucí práce Ing. Ondřej Svoboda, Ph.D.

KOŘENKOVÁ, Markéta, 2019. *Mravnostní trestné činy* [online]. Brno [cit. 2022-07-4]. Dostupné z: https://is.ambis.cz/th/p9vy6/_Mravnostni_trestne_ciny_BP_-_Korenkova.pdf. Bakalářská práce. Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut – AMBIS. Vedoucí práce prof. Ing. Václav Krajník, CSc., doc. JUDr.

LIŠKOVÁ, Petra, 2017. *Kriminalita cizinců na území České republiky*. Pardubice. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice. Vedoucí práce Ing. Radka Kněžáčková, Ph.D.

ŠPŮRKOVÁ, Adéla, 2021. *Kriminologické aspekty kriminality cizinců* [online]. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.

UHLÍŘ, Radek, 2014. *Sociálně kriminogenní faktory ovlivňující delikventní chování dětí a mladistvých*. Brno. [cit. 2022-12-21] Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/28118/uhl%C3%AD%C5%99_2012_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce PhDr. Alena Pišková.

Internetové zdroje

54letý opilý cizinec najel na dálnici v protisměru, zavinil dopravní nehodu. *Polar.cz* [online]. [cit. 2022-07-18]. Dostupné z: <https://polar.cz/zpravy/moravskoslezsky-kraj/cely-ms-kraj/11000021327/clanek>

Čtvrtletní zprávy o situaci v oblasti migrace za roky 2018-2022. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha: MVČR, © 2020. [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ctvrtletni-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace.aspx>

Alien: Law, © 2022. *Encyclopædia Britannica* [online]. [cit. 2022-07-06]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/alien-law>

HRABAL, Michal, 2022. Cizinci chtěli na Hodonínsku ukrást autodily. Už je vyhostili ze země. *Hodonínský deník.cz* [online]. [cit. 2022-07-18]. Dostupné z: <https://hodoninsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/cizinci-chteli-na-hodoninsku-ukrast-autodily-uz-je-vyhostili-ze-zeme-20220125.html>

CHMELÍK, Jan. Otázky spojené s mravnostní trestnou činností – I. část. *Všehrd* [online]. [cit. 2022-07-12]. Dostupné z: https://www.vsehrd.cz/clanek/otazky-spojene-s-mravnostni-trestnou-cinnosti-i-cast_fda541ee-85de-4a77-bcff-ddf47408a78a

Jaký je rozdíl mezi ublížením na zdraví a rvačkou, © 2022. *Trestní řízení* [online]. [cit. 2022-07-15]. Dostupné z: <http://www.trestni-rizeni.com/zodpovezene-otazky/jaky-je-rozdil-mezi-ublizenim-na-zdravi-a-rvackou>

JOUZA, Ladislav, 2019. Nelegální práce nebo práce na černo – „výhoda“ pro cizince?. *Advokátní deník* [online]. [cit. 2022-07-17]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2019/07/16/prace-na-černo-vyhoda-pro-cizince/>

KARABEC, Zdeněk, 2018. Kriminalita. *Sociologická encyklopedie* [online]. [cit. 2022-07-04]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kriminalita>

Krádež je ode dneška trestným činem až od spáchání škody nejméně 10.000 korun, 2020. *Česká justice.cz* [online]. [cit. 2022-07-14]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2020/10/kradez-ode-dneska-trestnym-cinem-az-od-spachani-skody-nejmene-10-000-korun/>

Kriminologie: studijní opora, 2011. *Sřední odborná škola ochrany osob a majetku* [online]. [cit. 2021-12-20]. Dostupné z: <https://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/kriminologie.pdf>

KRUTIŠ, Dalibor, 2022. Video z vrtulníku: policisté na Břeclavsku chytili migranty i s převaděči. *Brněnský deník.cz* [online]. [cit. 2022-07-20]. Dostupné z: <https://brnensky.denik.cz/z-regionu/policiste-na-breclavsku-chytili-migranty-i-s-prevadeci-vse-sledoval-vrtulnik-202.html>

Majetkové trestné činy, © 2022. *Policie ČR* [online]. [cit. 2022-07-09]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-majetkove-trestne-ciny.aspx>

Metodika – nelegální migrace, 2022. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/cizinci/metodika-nelegalni-migrace>

Migranti a kriminalita v České republice, 2020. *Člověk v tísní* [online]. [cit. 2022-07-31]. Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/migranti-a-kriminalita-v-ceske-republice-6583gp>

Muž mařil výkon úředního rozhodnutí, © 2022. *Policie ČR* [online]. [cit. 2022-07-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/muz-maril-vykon-uredniho-rozhodnuti.aspx>

Nejvyšší soud potvrdil cizinci trest za znásilnění na Litoměřicku, dostal 4 roky vězení a ústavní léčbu, 2021. *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2022-07-19]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/nejvyssi-soud-potvrdil-cizinci-trest-za-znasilneni-na-litomericku-dostal-4-roky-vezeni-a-ustavni-lec.A210423_084932_In_domov_lihav

Odbor hospodářské kriminality, © 2022. *Policie ČR* [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/uskpvhk-odbor-hospodarske-kriminality.aspx>

Odsouzení podle paragrafů trestního zákona (tr. z. 40/2009 Sb.), 2021. In: *Český statistický úřad* [online]. Ministerstvo spravedlnosti [cit. 2022-06-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142284148/290027210502.pdf/3054bc98-34a5-4877-a563-d0e6691bba5c?version=1.1>

Schengen: průvodce evropským prostorem bez hranic, © 2022. *Evropský parlament* [online]. [cit. 2022-07-05]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/security/20190612STO54307/schengen-pruvodce-evropskym-prostorem-bez-hranic>

Statistické přehledy kriminality za rok 2018-2022. *Policie České republiky* [online]. Praha: PČR, © 2020. [cit. 2022-04-15]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

STUDENÁ, Iva, 2019. Sledujte kapsářky v akci. Bulharky cílily na seniory, tři z nich policie zatkla. *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2022-07-16]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/policie-zatkla-tri-bulharky-do-ceska-prijizdely-nekolikrat-r/r~d337d1c07c8c11e9b5e8ac1f6b220ee8/>

Ublížení na zdraví a výtržnictví, 2020. *Policie ČR* [online]. [cit. 2022-07-16]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/ublizeni-na-zdravi-a-vytrznictvi-948622.aspx>

UCHYTILOVÁ KOLÁŘOVÁ, Zuzana, 2022. Osm cizinců napadlo v České Lípě svého krajana. Skončil v nemocnici. *Českolipský deník.cz* [online]. [cit. 2022-07-17]. Dostupné z: <https://ceskolipsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/napadeni-ceska-lipa-cizinci-nemocnice-20220304.html>

Úvod do kriminologie: studijní opora, b.d. In: *Univerzita Hradec Králové* [online]. [cit. 2021-12-20]. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/file/edee/pedagogicka-fakulta/pdf/pracoviste-fakulty/katedra-socialni-patologie-a-sociologie/dokumenty/studijni-opory/socialni-patologie-a-prevence/uvod-do-kriminologie.pdf>

V Brně na letišti zadržela cizinecká policie migranty s padělanými doklady. Vydávali se ze Syřany, 2018. *IRozhlas.cz* [online]. [cit. 2022-07-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/brno-migranti-letiste_1809262029_jak

Výroční zprávy o situaci v oblasti migrace a integrace za rok 2018-2021. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha: MVČR, © 2020. [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/vyrocní-zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace.aspx>

What Influences Criminal Behavior?, © 2022. *Walden University* [online]. [cit. 2022-07-04]. Dostupné z: <https://www.waldenu.edu/online-bachelors-programs/bs-in-criminal-justice/resource/what-influences-criminal-behavior>

YASUYUKI, Todo a Aoki YU, 2009. Are immigrants more likely to commit crimes? Evidence from France. In: *ResearchGate* [online]. [cit. 2022-07-5]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/46528159_Are_immigrants_more_likely_to_commit_crimes_Evidence_from_France/link/00b7d53ccf48d0c241000000/download

Za krádeže aut na Moravě potrestal soud tři cizince, dva obžaloby zprostil, 2020. *IDnes.cz* [online]. [cit. 2022-07-18]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zlin/zpravy/kradeze-auta-slovaci-zlinsky-jihomoravsky-moravskoslezsky-kraj-soud-tresty.A200618_120801_zlin-zpravy_ras

Za napadení a znásilnění bezdomovkyň si cizinec odpyká devět let, 2022. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2022-07-17]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/clanek/za-napadeni-a-znasilneni-bezdomovkyn-si-cizinec-odpyka-devet-let-40393687>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

EU	Evropská Unie
JMK	Jihomoravský kraj
MSK	Moravskoslezský kraj
MV	Ministerstvo vnitra
Sb.	Sbírky
OPL	Omamné a psychotropní látky
TBC	Tuberkulóza
ZK	Zlínský kraj

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Vývoj legální migrace v letech 2018-2021	33
Graf 2 Vývoj nelegální migrace v letech 2018-2021	34
Graf 3 Počty cizinců podle druhů nelegální migrace 2018-2021	35
Graf 4 Cizinci dle státní příslušnosti v letech 2018-2021	37
Graf 5 Vývoj trestné činnosti cizinců v letech 2018-2021	41
Graf 6 Kraje s nejvyšším počtem stíhaných cizinců v letech 2018-2021	43
Graf 7 Odsouzení cizinci v letech 2010-2021	46
Graf 8 Počet cizinců ve výkonu trestu odnětí svobody v letech 2011-2021.....	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Legální migrace v letech 2018-2021	32
Tabulka 2 Nelegální migrace v letech 2018-2021	34
Tabulka 3 Počty cizinců podle druhů nelegální migrace 2018-2021.....	35
Tabulka 4 Počet cizinců dle státní příslušnosti v letech 2018-2021	36
Tabulka 5 Nelegální migrace přes vnější Schengenskou hranici	38
Tabulka 6 Nelegální pobyt.....	38
Tabulka 7 Tranzitní nelegální migrace	39
Tabulka 8 Trestná činnost cizinců v letech 2018-2021	41
Tabulka 9 Trestná činnost v letech 2018-2021	42
Tabulka 10 Trestně stíhaní cizinci a jejich podíl na trestně stíhaných osobách v letech 2018-2021	42
Tabulka 11 Kraje s nejvyšším počtem stíhaných cizinců v letech 2018-2021	43
Tabulka 12 Počty trestně stíhaných cizinců podle druhů kriminality v letech 2018-2021 ..	44
Tabulka 13 Objasněné trestné činy cizinců dle druhu kriminality v letech 2018-2021	44
Tabulka 14 Počet stíhaných cizinců podle státní příslušnosti v letech 2018-2021.....	45
Tabulka 15 Počet odsouzených v ČR v letech 2018-2021	47
Tabulka 16 Odsouzení cizinci podle národnosti v letech 2018-2021	47
Tabulka 17 Počet cizinců omezených na svobodě v letech 2018-2021	48
Tabulka 18 Cizinci omezení na svobodě	48
Tabulka 19 Cizinci omezení na svobodě	49

